

TORSDAG 20 SEPTEMBER. NR 38/2012

Sissel minglar med tro

Sidan 12

Tron slinker ur hans grepp

Sidan 2

100-årigt bönehus firar med historik

Sidan 10

Det handlar inte om onda mot goda

Bra recept för kristen TV är det ont om.

För ett bolag som sänder på arabiska, turkiska och farsi är utmaningen att göra aktualitetsprogram – men inte politik – större än någonsin.

SIDAN 4

Tretusen kyrkhelgade Karleby

SIDAN 8

Vuxna om vägen ur våldtäktens skam

Sidan 7

Självstyrelseiver på kyrkans bekostnad

Sidan 5

Församlingshemmet kan lånas ut åt muslimer

Sidan 6

LEDARE MAY WIKSTRÖM

Trons kärna heter ju Jesus

KP DET RINGDE på redaktionen. "Varför står det ingenting om Jesus i senaste nummer?"

Förvåning. Vi trodde att det hade gjort det. Förgrimmelse. Nämen, klart att det gjorde det! Eftertanke. Låg det något i det? Så tumlade tanken runt både i samtal och mejl på redaktionen – och väckte både tankar och diskussion.

DET TYCKS ibland vara så svårt att komma åt kärnan när det gäller tro. Lätt blir det organisationsprat eller förståndsteologi, det som ibland kallas *theologia intellectualis*.

För den som är nyfiken arg, som Jan-Erik Wiik, är det frustrerande, vilket han fränt för fram härintill. Han kommer inte åt kärnan, den glider undan.

Vad tror du på egentligen? En ärlig fråga, som egentligen bör besvaras i all ära i kyrkan. Och som konkretiseras i det namn läsaren efterlyste. "Jag tror på Jesus Kristus."

DET FINNS nämligen särskilda risker för kyrkans andlighetsproffs. Lätt blir det så att den som söker för andras trosliv plötsligt svälter i sitt eget. Blygheten slår på. Yrkesrollen blir ett fångelse.

I påskas gick KP:s redaktion in i en påskvandring i text och brottades med de känslor och tankar berättelsen om Jesu lidande, död och uppståndelse väckte. Texterna fick mycket positiv respons. Att våga vara sårbar är riskabelt, men det brukar ge mycket tillbaka. Det finns rum för en egen *Våga prata om det*-kampanj i trons sammanhang. Och för att glänta på dörren till vårt hjärta: KP:s redaktionsmöten brukar börja med bön och andakt. Ibland fria böner, ibland de trygga färdiga, ibland väl förberett, ibland improviserat. Hur gör ni?

"Det finns rum för en egen Våga prata om det-kampanj i trons sammanhang."

MEST utsatta i det här fallet är faktiskt prästerna. De är andras själasörjare, men vem vädrar de själva sin tro med? Biskop Björn Vikström talade redan i fjol om behovet av att stöda medarbetarnas personliga andliga fördjupning. I höst syns en försiktig början i ett par kurser i den personalutbildning som stiftet bjuder ut till de anställda. Men fortfarande är det långt till en naturlig hållning till frågan "kan du be för mig?" eller "får jag be för dig?".

I det här skedet kommer de vanliga reservationerna, att man inte kan och får trampa in på den personliga integriteten, att det är en sak mellan den enskilde och Gud osv. osv. Att ingen ska tro att de är bättre än någon annan på det här med att tro.

Men alltsammans kan lätt bli en ursäkt för att ta itu med det uppenbara: Det är så svårt att blotta sin egen tro för en annan människa, oberoende om det gäller präster, vänner, barn eller makar. En präst konstaterar att det fattas sådana naturliga forum bland prästerskapet. "Präster är också färgade av det samhälle vi lever i, och där är tron det mest privata. Det som skulle behövas är att vi vågar bryta mönstret för vad som händer när präster diskuterar sinsemellan."

"**VEM** var Jesus?"

"Jesus, vem är du?"

Steget över från det ena till det andra är en hel värld. Ofta sker det omärkligt och gradvis. Men det är det alltsammans faktiskt handlar om.

PROFILEN: JAN-ERIK WIIK

"När troende pratar med varann är det ett sound, en utomstående förstår inte vad de talar om."

Att förstå tron från utsidan

Vänsterjournalisten Jan-Erik Wiik har fört otaliga diskussioner med troende av olika kaliber. Hans mål är det filosofiska samtalet som överbryggat gapet mellan tro och otro. Att den som inte tror ska kunna veta vad som står bakom tron hos den som tror.

– Jag börjar förstå att jag kanske inte kan förstå, säger han.

TEXT OCH FOTO: ROLF AF HÄLLSTRÖM

Vi träffas på Juttutupa i arbetarrörelsens anrika kvarter på Broholmen i Helsingfors, som det passar sig för den som varit Arbetarbladets chefredaktör under dess fem sista år som papperstidning.

– Där startades revolutionen, säger **Jan-Erik Wiik** och pekar ut ett hörnbord i restaurangen. År 1918 stod kyrkan stadigt på den borgerliga sidan. Sedan dess har det runnit mycket vatten under Långabron. Socialdemokraterna och kyrkan står varann närmare i dag än samlingspartiet som predikar det nyliberala konsumtionsevangeliet.

Det har Wiik siffror på. År 1998 ställde sig socialdemokraterna mer kritiska till kyrkan än genomsnittsfinländaren. I dag är de positivare än genomsnittet, noterar han.

– Båda står för i grunden kollektiva lösningar, förklarar Wiik. Kyrkan predikar en gemensam tro och arbetarrörelsen talar för solidaritet.

Båda har därför drabbats av samma åkomma. I två tusen år har tron varit kollektiv, nu blir den allt mer individualiserad. Det finns en drös av undersökningar som säger "jag tror, men inte som kyrkan tror". Folk utvecklar egna trosmonster, plockar åt sig från religionens smörgåsbord som i ett köpcentrum. Socialdemokratiska partimed-

lemmar läser inte längre vänstertidningar utan de måste läggas ner, noterar Wiik smått ironiskt.

– Tydligast syntes det i Lipponens första regering. Den leddes av övertygelsen att 90-talets depression motverkades bäst genom att öka den individuella konsumtionen i förhållande till den gemensamma.

På 90-talet jobbade Wiik på YLE och där gäller samma trend. När dagens FST med fondernas hjälp satsar på morgon-tv heter det inte "vår morgon" utan "min morgon". Köpcentret Forum parafrazerar Bibeln med sitt "köp åt dig själv det du vill att andra ska köpa åt dig". Trenden kröns av nyliberalismens profet **Nalle Wahlroos** och hans budskap om att dra ner på demokratin och rösta med pengarna.

Wiik har sin egen definition på socialism. Det är alla åtgärder som löser problem på ett sätt som betyder mer gemenskap.

– Här finns en plats för en kyrka som återvänder till sina rötter. Där tron är kollektiv – gemensam. En plats att söka sig till när man inte vill dyrka köpcentras Mammon?

Inget fora för trosdebatt

Jan-Erik Wiik är journalist från pionjärkursen JK66, den första kompletta jour-

nalistutbildningen i Finland på svenska, vid dåvarande Social- och kommunalhögskolan. Första jobbet var på Åbo Underrättelser och där skriver han fortfarande då och då.

I tiden tog han verkligen sin skriftskola på allvar. Men det som för många blivit ett ja blev för honom ett nej.

– Av moraliska skäl. Diskrepansen mellan vad man sa och vad man gjorde var för stor.

Pappa var söndagsskollärare hemma i Hyvinge, en sak som unge Wiik skämdes för trots att det inte störde hans klasskamrater i folkskolan. Upprottet från tron kan säkert förklaras som ett fadersuppror också, säger han i dag. Men intresset för trosfrågor sitter stadig i. Han citerar förra Åboprofessorn

KYRKPRESSEN KONTAKTA REDAKTIONEN

Chefredaktör och ansvarig utgivare
May Wikström
tfn (09) 612 615 33/
040 153 0313
may.wikstrom@kyrkpressen.fi

Redaktion i Helsingfors
Sandvikskajen 13
00180 Helsingfors
Tfn (09) 612 615 49
Fax (09) 278 4138
E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

Redaktion i Österbotten
Norrmalmgatan 21 A
68600 Jakobstad
gsm 050 585 6460

Redaktörer:
e-post:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Rolf af Hällström
tfn (09) 612 615 53

Tomas von Martens
tfn (09) 612 615 49

Christa Mickelsson
tfn (09) 612 615 52

Johan Sandberg
(Österbotten)
gsm 050 585 6460

Sofia Torvalds
tfn (09) 612 615 54

Webbredaktör:
webbred@kyrkpressen.fi

Layout:
Malin Aho

Utges av:
Fontana Media Ab

Bank:
Sampo
IBAN: FI34 8000
13011585 40
BIC: DABAFIHH

Paradbild:
Johan Sandberg

Tryck: Botnia Print,
Karleby

KYRKPRESSEN ANNONSINFORMATION

Annonredaktör:
Erika Rönngård
tfn (09) 612 615 50,
annons@kyrkpressen.fi

Annon priser:
Färg 2,05 €/spmm
Svart-vit 1,65 €/spmm
Moms 23% tillkommer

Radannonser:
4,50 €/rad inkl. moms.

Familjeannonser:
1 €/spmm inkl. moms.

Kyrkpressen utkommer normalt på torsdagar och inlämning av annonser sker senast torsdag veckan före.

För mera detaljer se mediekortet www.kyrkpressen.fi

Annonförsäljning:
e-post:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Tom Kytöpuuro,
tjänstledig

Björn Sten,
gsm 0400 012 390

Leif Westerling,
gsm 050 329 4444,
fax (09) 278 4138

Jonny Åstrand,
tfn (06) 347 0608,
gsm 0500 924 528,
fax (06) 347 1018

Pre numerationer och adressändringar
tfn (09) 612 615 50,
prenumeration@kyrkpressen.fi.

Adressändring sker automatiskt via din församling då du gör flyttanmälan. Om du har prenumererat via Kyrkpressen kontaktar du oss.

Prenumerationspriser:
Finland & Norden 68 €
Utlandet 83 €

Nils G Holm som fick frågan varför han blev religionsvetare i stället för teolog:

– Jag vill förstå vad det handlar om. Wiik är en säker åhörare när det ordnas estraddebatter som den i våras mellan den kristna apologeten **William Lane Craig** och ateisten **Kari Enqvist**

– Mera show än en debatt om vad som är sant, menar Wiik.

Frågan om sanningen kan varken lösas eller belysas på det sättet. Debattböcker som den mellan **John Vikström** och **Jörn Dönnér** har felet att de är för snälla.

Wiik är inte postmodern i filosofisk mening. Det finns en objektiv sanning i vår verklighet, tror han. Men det finns inget forum där man kunde diskutera vad det innebär.

TRONS MEST hörbara kritiker kommer i dag inte från vänsterkretsar utan verkar vara väletablerade i näringslivet eller aktiva i det borgerliga lägret eller i De gröna, säger Jan-Erik Wiik.

– Ett stort, gult M på taket säger exakt vad du får. Ett kors på taket och du vet inte vad du hamnar ut för, säger han lite elakt.

Hans egen subjektiva slutsats efter många och långa samtal är att det inte finns någon gemensam uppfattning om vad tro är. Församlingsmedlemmar sitter sällan och diskuterar vad de riktigt i grund och botten menar med sin tro.

– Alla tror att det som de tror är det samma som alla andra (troende) också tror, förenklar han sin utsaga.

Han följer gärna med den evangeliska la TV7-kanalen och den interna argumentationen där.

– Jag börjar förstå att jag kanske inte kan förstå, funderar han. När troende talar med varann är det ett sound, en ut-

omstående förstår inte vad de pratar om.

Wiik säger att religionsvetenskapen under de senaste femtio åren sysslat mycket med religionens sociala, psykologiska och performeriska del. Men vad är det som får folk att ansluta sig till församlingarna som i utomständer ögon ter sig huvudlösa?

Den bristen har fått honom att under de senaste fem åren hålla på med en bok om religiös tro. Mera teoretiskt hittills, säger han och kallar projektet en litteraturstudie. Bilden blir antagligen en annan i projektets fortsättning, när han går in i den religiösa verkligheten och gör "en resa i religionens landskap". Men han ser inte religionen som en fiende som en Freud eller Dawkins.

– För världens framtid är det nöd-

vändigt att vi förstår den religiösa tron. Vi måste leva med den även om vi inte har någon egen, säger Wiik. Och i den förståelsen ställer han trosbiten överst.

JAN-ERIK WIIK

SISTA CHEFREDAKTÖREN FÖR ARBETARBLADET I PAPPERSFORM.

BOSATT I HYVINGE DÄR HAN OCKSÅ VUXIT UPP.

SAMMANSTÄLLER SOM PRIVAT PROJEKT EN BOK OM VAD RELIGIÖS TRO INNEBÄR.

Sjundeå får herde småningom

KYRKOHERDETJÄNST. Kyrkoherdetjänsten i Sjundeå svenska församling har inte fått flera sökanden. **Maria Venhola**, som är komminister i Nacka församling i Stockholm, har sökt tjänsten tidigare.

– Församlingsrådet i Sjundeå ville ledigförklara tjänsten på nytt, men eftersom ingen annan sökt den är valförslaget att Venho-

la blir kyrkoherde i Sjundeå, säger **Clas Abrahamsson** på domkapitlet. Tjänsten har varit obesatt i ett år.

Just nu är prästsituationen bra inom Borgå stift.

– Det har blivit betydligt bättre. Vi har till och med arbetslösa präster, men det beror främst på att de inte kunnat flytta till orter där det finns jobb, säger Abrahamsson.

Leif Nummela präst i Ingermanland

PRÄSTVIGNING. Leif Nummela vigdes i söndags till präst i den Ingermanländska evangelisk-lutherska kyrkan, skriver Kotimaa24.

Nummela har tidigare varit aktiv inom väckelserörelsen Folkmissionen (Kansanlähetys) och är chefredaktör deras tidskrift Uusi Tie. Han poängterar att han kommer att verka som präst i just den Ing-

ermanländska kyrkan, som Folkmissionen sedan länge samarbetar med.

Vid samma tillställning i söndags vigdes tre finska medarbetare i den finska evangeliföreningen SLEY till uppdrag i Ingermanland.

Den lutherska kyrkan i Ingermanland är en självständig kyrka, som inte prästviger kvinnor.

Nya namn på gamla utrymmen

JAKOBSTAD. Utrymmena i församlingscentret i Jakobstad har förträktiga namn. Därför utlyser de församlingar som verkar i centret nu en namntävling som är öppen för alla intresserade.

Namnen ska gärna kunna användas både på finska och svenska och vara kreativa och inspirerande. Ritningar över byggnaden med rumsdisponering fås från församlingskansliet i centret.

Församlingscentret, som byggdes 1999, inrymmer Jakobstads svenska och finska församlingar samt Pedersörenejdens kyrkliga samfällighet. Det vinnande förslaget premieras med 300 euro och en bibel och psalmbok.

ANNORLUNDA BYGGPROJEKT. Ingenjören Terence Ascott har bott i Mellanöstern största delen av sitt liv. Hans brobyggare kom att handla om kristen satellit-TV.

Kristen tv i en sjudande kittel

STIGLÖS TV. Det kristna mediebolaget SAT-7 har inga färdiga modeller för kristna aktualitetsprogram att ta till. I krutdurken Mellanöstern är det viktigaste att glömma förenklingen ”onda mot goda”

TEXT OCH FOTO: **MAY WIKSTRÖM**

Höjdpunkterna under **Terence ”Terry” Ascotts** tre decennier i Mellanöstern är kanske när en tolv timmar lång direktsändning från en av kanalens samarbetskyrkor i Kairo avslutades med en ljusmarsch till Tahrirtorget.

– Sextontusen människor samlades, sjöng och välsignade Egypten. Det var en fantastisk kväll, när kristna tog den plats som är deras.

För honom var hela fjolåret extraordinärt. Under upproret satte samma kyrka upp ett fältsjukhus för dem som sårats.

– Jag har aldrig varit med om något liknande, och vet inte om jag kommer att få uppleva det igen. Det har varit ett privilegium.

”Vi får bana väg. Det finns inga färdiga modeller för aktualitetsprogram på kristen grund.”
Terry Ascott

Brobyggare blev han väl till syvende och sist trots allt. SAT-7 kan betraktas som ett idéellt mediebolag, som sänder program på farsi, turkiska och arabiska.

Arabisk vår – kristen vinter?

Det arabiska programutbudet har på senare tid inneburit en helt ny utmaning.

– Många har frågat sig om den arabiska våren är de kristnas vinter. Är den ett steg mot hopp eller något ännu värre än tidigare. På det finns det inga klara svar ännu, säger Ascott.

Hanskissar en snabb inträngande analys av länderna i regionen, alla med sina specifika utmaningar – men också med många gemensamma problem, som till exempel en enorm ungdomsarbetslöshet och spretiga religiösa intressen.

– Se på Syrien. Det är egentligen ett land i inbördeskrig. Och jag vill påpeka att det inte är en kamp mellan onda och goda. Visst finns det goda människor bland rebellerna, men variationen i skaran är stor. Al Qaida är där och det finns också en del galenpannor i detta proxykrig (*Ung. ombudsstrid*) för den stora kampen mellan shia och sunni i den islamiska världen. Kristna attacke-

ras av flera parter och står möjligen inför ett framtidsscenario enligt det i Irak.

Och konflikten spiller över till andra länder. Det har redan synts i Libanon, den sista kristna staten i regionen.

Enligt Terry Ascott går alla stater i regionerna balansgång just nu. Hittills har de tagit till en av två metoder: förebyggande eftergifter, som Marocko och Jordanien eller brutala försök att slå ner upproren.

Saudi arabien potentiell krutdurk

– Den tredje metoden är att medvetet starta krig med en tredje part för att vända intresset från interna konflikter.

Den verkliga krutdurken finns enligt Ascott potentiellt i Saudi arabien, där makten innehas av ett välbärgat och västerländskt kungahus, som av många ses som dekadent.

– Vad händer om de kastas omkull och ersätts av de strikta fundamentalister som utbildats i religiösa skolor i landet under trettio år? I en stat som väst behöver, för oljans skull. Återigen, det handlar inte om onda versus goda!

I det här tumultet verkar alltså SAT-7. Mycket fokus har hittills legat på Egypten, dels för att det finns en produktions-

enhet i Kairo, dels för det stora behovet.

– Under hela den tid jag har verkat i den här regionen har jag aldrig sett de kristna i Egypten så deprimerade som nu. Många har lämnat landet tidigare, men nu flyttar också de som tidigare sagt: ”Jag kommer aldrig att lämna Egypten”.

Därför söker SAT-7 en modell att göra aktualitetsprogram på kristen grund utan att kasta sig in i politiken.

– Vi får bana väg, det finns inget såna tidigare, säger Ascott.

Glimtar av framgång finns. Inför presidentvalet gjorde teamet i Egypten en direktsänd talkshow *Salt of the Earth* (Jordens salt) där tittare fick ringa till en studio med inbjudna gäster. En av gästerna var nasseristiska presidentkandidaten **Hamdin Sabahi**.

Vad var responsen från islamskt håll?

– Det kom några heta samtal från tittare, men vi blev senare också uppringda av en annan kandidat som misslyttat undrade varför vi inte hade bjudit in honom också.

Länkar: En engelsktalad promovideo för Jordens salt finns på <http://www.youtube.com/watch?v=zKfMFXizPMs>, info om kanalens arbete finns på [sat-7.org](http://www.sat-7.org).

RELIGIONSKUNSKAP FSS

Religionerna ska likställas

Finlands svenska skolungdomsförbund anser att religions- och livsåskådningsundervisningen ska ersättas med konfessionslös religionskunskap som är gemensam för alla elever, skriver Läraren.

– I skolan finns en mångfald av religioner och trosuppfattningar. Ingen religion ska ha patent på att tala eller utföra religiösa riter framför skolans elever, säger **Anna Ingman**, förbundets ordförande.

FSS vill att den konfessionslösa religionskunskapen ska behandla alla kulturers trosuppfattningar.

STÖD MISSIONSORGANISATIONER

Missionsbidrag upprör i Vanda

Tio församlingsmedlemmar i den finska församlingen i Tavastby, Vanda, har samlat över 1600 namn på en adress som motsätter sig det beslut Vandaförsamlingarnas gemensamma kyrkoråd fattade i fjol om att skära ner bidragen till fem missionsorganisationer. Listan överräcktes till gemensamma kyrkofullmäktiges ordförande **Pirjo Ala-Kapee-Hakulinen** förra veckan.

Orsaken till att de fem missionsorganisationerna förlorade understöd var att kyrkofullmäktige vill att de ska följa kyrkans linje i frågan om kvinnliga präster.

BÖN SVENSKA KYRKAN

Över 100 000 böner på sajt

Bönwebben på Svenska kyrkans hemsidor har i dagarna tagit emot sin hundratusende bön, skriver Kyrkans Tidning. Sajten finns på svenskakyrkan.se/be.

Bönwebben lanserades 2009 som en del av kommunikationen inför kyrkovalet samma år.

– Vi kan inte minnas något som rönt så mycket uppmärksamhet som bönwebben. Jag har genomfört 189 intervjuer med både svenska och utländska medier om den, säger **Marianne Ejdersten**, som är enhetschef för nationell kommunikation på kyrkokansliet.

Ojämn kyrkskatt på Åland

FÖRSAMLINGSREFORM. Ska åländska församlingar få mera självstyre? Hur ska församlingsstrukturen på Åland se ut? Som bäst pågår två diskussioner som i verkligheten griper djupt in i varann.

TEXT: ROLF AF HÄLLSTRÖM
GRAFIK: MALIN AHO

Ett sorgligt utspel, kallar **Katarina Gäddnäs** Mariehamns församlings beslut att stöda en utredning om ökad självstyrelse i stället för att ta fasta på biskopens initiativ om ökad samverkan mellan församlingarna. Mest störs hon av att de reformer som behövs blivit en symbolfråga för självstyrelsen.

– Det verkliga problemet är sekulariseringen och att folk inte bryr sig om det som kyrkan står för. Att vänta på mera självstyrelse är en politisk fråga, säger Gäddnäs som arbetar som församlingsassistent i Finström-Geta.

Ökad självstyrelse är ett långsiktigt projekt som kräver lagändringar. Också för ett välvilligt inställt kyrkomöte som är obekant med självstyrelsefrågor kan det ta tio år.

Gäddnäs vill i stället ta ner frågan på verksamhetsplanet. Åland har en prosteriförening och redan inom den ramma kunde mycket göras.

– Någon har en bra skriftskola. En annan är duktig på vuxenkatekumenat. Alla kunde få göra det som de är bra på.

Hon vet att det inte är en enkel process att öka samarbetet. Men varför göra det svårare genom att börja med förvaltningen?

I själva sakfrågan lutar hon mot en enda förvaltningsenhet och flera kapellförsamlingar.

– På sikt blir det ändå så, motiverar hon.

Om det går så hamnar projektet med landsprost och ledningsgrupp i en annan dager. Prosteri- och församlingsförvaltning blir mer eller mindre samma sak.

– I sak har jag inget emot mera självstyrelse, men nu ställs fel fråga i fokus.

De kyrkligt anställda på Åland är få så det kan vara bra med avstånd till domkapitlet. För Gäddnäs är det heller inget problem om åländska församlingars markaffärer granskas där. Den kompetensen behöver inte finnas inom de åländska församlingarna.

– Den får vi nu från domkapitlet och biskopen i Borgå och behöver inte sköta de frågorna själva.

Ja till Borgå stift

Ökad egen beslutanderätt, ja. Ta avstånd från Borgå stift, nej.

– Det är en missuppfattning att ”vi ska

KYRKSATTEN I de små åländska församlingarna är 2 procent. I Mariehamn betalar församlingsmedlemmarna 1,45 procent.

ta över”, säger **Göran Beijar** i Mariehamn. Han är en av de tre åländska kyrkofullmäktigordföranden som i ett privat utspel föreslår bland annat ett slags minidomkapitel för de åländska församlingarna under ledning av en landsprost. Mariehamns församling har ställt sig bakom det här förslaget som är ett led i en ökning av den åländska självstyrelsen.

– Det är inget krav, inte något vi måste få, säger Beijar. Utspellet ska tas som ett förslag i vilken riktning utvecklingen kunde gå.

Men Mariehamn nobbade biskopens förslag om diskussion kring frågan?

– Vi ville invänta den åländska samhällsstrukturen, säger han och tillägger att man nu vet att den åländska landskapsregeringen avser att presentera ett förslag i den saken år 2015.

Bland andra **Juanita Fagerholm-Urch**, kyrkoherde i Sund-Vårdö talar för en enda församling på Åland som en ekonomisk solidaritetslösning.

– Omöjligt att få igenom i dagens läge, slår Beijar fast. Tanken om Åland som en enda kommun går inte, lika litet förslaget om en enda åländsk församling.

Solidaritet är bra, men Beijar känner sitt kyrkofullmäktige och vet att det inte går med på en reform som höjer Mariehamnarnas kyrkliga skatteprocent från 1,45 till 1,7 procent.

Beijar säger att han förstår Borgå stifts dilemma när man kommer med olika förslag på förvaltningsmodeller som ingen vill ha.

– Det fungerar bara inte så att man tar

ställning till olika förslag och väljer. Det är någonting som långsamt växer fram.

Men ska det ske frivilligt går det så långsamt att de fattigaste församlingarnas ekonomi hinner raseras under den tiden, medger han.

Därför måste domkapitlet ibland ta till drastiska åtgärder trots att folk protesterar. Beijar tar sammanslagningen skärgårdsförsamlingarna från fem till två som exempel. Där är man ganska nöjd nu.

Han räknar det som fullt möjligt att Borgå stift inom fem år måste ta till nya drastiska lösningar. Men alla små församlingar är inte illa ute.

– Somliga av dem har lite pengar men mycket egendom.

ÅLANDS PROSTERI I STÖPSLEVEN

• **Det åländska prosteriet** omfattar i dag tio församlingar och leds av en kontraktsprost. I dagens läge har prosteriet få egna uppgifter.

• **Församlingarnas strukturreform** går ut på att förvaltningen sköts i större enheter. I dag sköter varje församling sin egen förvaltning såvida den inte ingår i en samfällighet. Församlingar inom samma kommun måste bilda en kyrklig samfällighet.

• **Den åländska självstyrelserevisionen** ska bli klar att träda i kraft år 2021 då Åland firar sina hundra år.

KOMMENTAR ROLF AF HÄLLSTRÖM

Landsprosten Valdemar Nyman

När Valdemar Nyman blev kontraktsprost för det åländska prosteriet tog han sig på egen hand titeln landsprost och lär ha sagt: ”Kontrakt gör man med djävulen, eller om man är åländsk sockerbetsodlare.”

Som författare var Nyman en central person i uppbyggnaden av det åländska kulturredvet. Inspirationen till sina många romaner hämtade han från åländsk natur och kultur. I sin avskedspredikan talade han för en självständig åländsk kyrka men inte i självstyrelsemening: ”Kyrkan ska predika den uppståndne Kristus, inte förse advokater med lagfartsintyg.”

Däremot ville han att landskapet skulle betala för de åländska kyrkobyggnaderna. Men i riktlinjerna för den kommande åländska självstyrelserevisionen som ska genomföras år 2021 då Åland fyller hundra år nämns kyrkan och kyrkorna inte med ett ord.

REKORD KERIMÄKI

Kyrka kom med i rekordbok

Kerimäki träkyrka har kommit med i Guinness rekordbok år 2013. Kyrkan är världens största träkyrka.

Nyheten kom som en överraskning för Kerimä-

KERIMÄKI KYRKA.
FOTO: KP-ARKIV.

ki församlings kyrkoherde **Toivo Loikkanen**.

– Det är första gången vi är med i Guinness rekordbok. Kanske vi får fler besökare nu när vi är med i rekordboken, säger Loikkanen till Kotimaa.

Omkring 25 000 personer besöker Kerimäki kyrka varje sommar.

MEDIKRITIK STORBRIANNIEN

För lätt att skämta om kristna

Den brittiska radioprofilen **Roger Bolton** kritiserade under en konferens nyligen BBC:s hantering av kristna, skriver Dagen.

– Många kristna förväntas acceptera mer kritik än andra religiösa grupper, säger Bolton som under många år ansvarade för BBC:s religiösa radioprogram Sunday.

Han säger att det finns en stor liberal och sekulär elit i landet som dominerar televisionen och in-

te sköter sitt uppdrag att öka kunskapen om religion i samhället.

– Det är okej att dra vilka skämt som helst om kristen tro, men det är otänkbart att göra det samma om muslimer, judar eller sikher, fortsätter Bolton.

Ekonomi ny skugga över Pedersörefusion

FUSIONER. En eller två svenska församlingar i Pedersöre? Ingen större skillnad. Båda modellerna kommer att fungera.

TEXT: JOHAN SANDBERG

Arbetsgruppen vars uppdrag varit att konkretisera de båda fusionsmodellerna har nu slutfört sitt arbete. För en vecka sedan presenterades rapporten för de anställda. I oktober överlämnas den till de förtroendevalda.

Frågan gäller alltså huruvida Jakobstads svenska ska ingå i en eventuell sammanslagning med Esse, Purmo och Pedersöre församlingar eller inte.

– Vi har nu svarat på de förtroendevaldas fråga, säger **Bo-Göran Åstrand** som varit arbetsgruppens ordförande.

Åstrand tycker inte att det utkristalliserades någon favoritmodell bland de anställda under torsdagens möte.

– Det finns tre linjer bland personalen. Det finns de som inte vill göra något, som tror att det ska gå att fortsätta som hittills. Andra anser det vore bra med två jämnstarka församlingar, en för staden och en för landsbygden. Slutligen finns det de som anser det vore lika bra att slå ihop alla då förarbetet redan är gjort. Alla linjer hade sina företrädare på mötet. En fjärde grupp har ännu ingen klar åsikt. När man tar in mer information tenderar man att ändra åsikt.

Ekonomi börjar spöka

Alternativet att Esse och Purmo skulle gå ihop medan Pedersöre och Jakobstad skulle fortsätta som förr har gruppen inte sett på. Det hörde inte till uppdraget.

– Det uppdrag vi fick av de förtroendevalda för ett år sedan var tydligt; att uttryckligen konkretisera de två modellerna.

Har gruppen funnit nya argument för eller emot någon modell?

– Det som kommit till är den ekonomiska realiteten. Den basen har försämrats sakta med säkert. Ursprung-

ligen var ekonomin inte en av orsakerna till fusionen. Men nu kastar den en skugga över allting. Ekonomin är inte så stabil som man trodde för några år sedan.

På basen av diskussionen bland de anställda på torsdag tror Åstrand att gruppen sett både för- och nackdelarna med de två fusionsmodellerna.

– Jag tycker att diskussionen bland de anställda var realistisk. Det fanns varken blåögda eller dystra uttalanden.

Bollen nu hos politikerna

Den 8 oktober kallas de fyra församlingarnas församlingsråd till ett gemensamt möte. Avsikten är att beskriva rapporten och överlämna den samt återge diskussionen bland de anställda.

– Det mötet är inte avsett att bli en gemensam diskussion för råden, säger Åstrand. Varje församlingsråd ska smälta rapporten.

Inom arbetsgruppen räknar man med att det under hösten dyker upp ett initiativ av något slag från något församlingsråd. Först när initiativet kommer startar fusionsprocessen på riktigt.

– Nu har vi gjort vårt och lägger vi bollen hos de förtroendevalda. Vi vill höra vad de tycker vi ska göra. Nu måste de säga sitt.

Tror inte på status quo

Bo-Göran Åstrand tycker att de modeller arbetsgruppen utrett är realistiska. Han tror inte på att läget förblir oförändrat.

– Jag tror inte på status quo. När vissa församlingar har personalkostnader på 82 procent blir jag nog fundersam. En samgång blir ett skydd för verksamheten i de små församlingarna. En klänare ekonomisk bas kräver en större rörlighet i hur vi lägger upp resurserna.

Förutsatt att det kommer ett initiativ i höst kan en samgång mellan församlingarna ske tidigast 2014.

– Vi behöver noghela 2013 på att förbereda oss. Dessutom ska ärendet gå via domkapitlet till Kyrkostyrelsen och det tar också tid.

DET NYA i biskoparnas anvisningar om upplåtande av kyrkans utrymmen är att andra än kristna tillåts låna lokaler.

Andra än kristna kan låna rum

BISKOPSMÖTET. Kristen gästfrihet och sunt förnuft. På de principerna grundar sig biskoparnas uppdaterade anvisningar om upplåtande av kyrkans utrymmen.

TEXT OCH FOTO: CHRISTA MICKELSSON

Den största förändringen i biskoparnas rekommendationer är att också företrädare för andra religioner kan låna kyrkans utrymmen. Kyrkorummet däremot är reserverat för kristna samfund.

Grundregeln i biskoparnas rekommendation är att kyrkans utrymmen får lånas ut åt andra kristna kyrkor och samfund. **Jyri Komulainen**, biskopsmötets generalsekreterare, säger att det inte är ändamålsenligt att lista vilka de här samfunden är.

– I de gamla anvisningar-

na från 1997 räknades de då godkända kristna samfunden upp. Den listan är hopplöst föråldrad. Det religiösa landskapet i Finland har förändrats dramatiskt de senaste femton åren.

Församlingarna kan använda sig av de kriterier som används inom den ekumeniska rörelsen för att avgöra vilka samfund som är lämpliga. Samfunden ska till exempel *bekänna Herren Jesus som Gud och Frälsare enligt Bibeln och tillsammans sträva efter att fullgöra vår gemensamma kallelse en enda Gud, Fader, Son och helig Ande, till ära.*

Kyrkorummet undantag

I det fall andra än kristna lånar utrymmen handlar det om till exempel en församlingsal, och inte själva kyrkorummet.

– Församlingen ska alltid bedöma situationen från fall till fall. Vi ska också komma ihåg att det handlar om

en tillfällig lösning, säger Komulainen.

Enligt honom visar forskning att religiösa grupper i första hand vill träffas i egna lokaliteter.

– Knappast vill ens muslimer samlas i en kyrkobyggnad. Så fort ekonomin tillåter ordnar de en egen samlingsplats.

Till vilka typer av samlingsrum kan man låna ut församlingsalen?

– Det kan handla om en grupp invandrare som inte har något ställe att träffas på. I så fall kan församlingen, med kristen gästfrihet i åtanke, tillfälligt erbjuda gruppen en samlingsplats.

Också till exempel ett jordfästningskapell kan lånas ut.

– Kapellet är förutom gravgården ofta det enda stället där man kan ordna en ceremoni inför gravsättningen. Säg att det är tjuo-

grader kallt. Då är det bara sunt förnuft och nästan kärlek att låna ut kapellet.

Symbolerna ska synas

Då utrymmen lånas ut är det skäl att på förhand påpeka att de kristna symboler som är synliga inte får täckas över eller tas bort.

– Det är säkert bra att uttala det, för att undvika missförstånd.

Det är kyrkoherden och kyrkorådet eller församlingsrådet gemensamt som beslutar om upplåtandet.

– Biskoparnas anvisningar är gjorda för att stöda församlingarna i beslutsgången.

Okej att ta betalt

Enligt biskoparnas rekommendationer kan församlingarna också begära skälig ersättning för uppkomna kostnader, till exempel personal, el, värme eller städning.

Biskopsmötet samlades i Rovaniemi förra veckan.

PREDIKAN DANSKA KYRKAN

Präst åt gräshoppa – kollega sa upp sig

En predikan om Johannes Döparen har skapat uppståndelse i Danmark. Det hela började med att prästen **Johannes Gjesing** i Gram Kirke i Sønderjylland skulle hålla en familjeguds-

tjänst. Eftersom han skulle tala om Johannes Döparen tyckte han det var en skojig idé att ta fasta på Johannes enligt legenden levde på gräshoppor och vildhonung.

Gjesing beställde ett paket torra gräshoppor på nätet, men när paketet kom fram innehöll det levande gräshoppor i stället. Han tog med dem till gudstjänsten, barnen fick se på dem och så bet han huvudet av en och åt den, rapporterar Kristeligt dagblad. Då reagerade kollegan

Anne Marie Nande och beskyllde Gjesing för "kyr-

ligt djurdråp". Hon förde ärendet vidare, men varken biskopen eller Gjesings andra förmän tyckte att gräshoppasincidenten föranledde åtgärder. I brist på

uppbäckning valde Nande att säga upp sig.

Biskop **Niels Henrik Arendt** säger till Kristeligt dagblad att han misstänker att uppsägningen i grunden handlar om annat än gräshoppor. Johannes Gjesing i sin tur intygar att han inte kommer att äta gräshoppor i framtiden.

Tigandets kultur måste brytas

VÅLDTÄKT. Personer som utsatts för sexuella övergrepp som barn måste få bearbeta sina känslor som vuxna. Det finns en väg ut ur skammen.

TEXT: **CHRISTA MICKELSSON**

Att erkänna för sig själv att man varit med om ett sexualbrott är första steget i processen att bli hel. Många vuxna förnekar omedvetet övergrepp i barndomen, säger **Visa Kuusikallio**, som är en av författarna till den färskaste boken *Hyväksikäytetyt - Selviytyjät kertovat* (ung. Utnyttjade - Överlevare berättar).

- Boken är skriven ur överlevarens perspektiv. I personliga berättelser beskriver de hur de har bearbetat sina trauman och gått vidare, säger Kuusikallio.

Han är socionom och familjeterapeut och har skrivit boken tillsammans med sin hustru **Katri Kuusikallio** som är församlingspastor och själavårdare.

- De personliga berättelserna varvas med expertutlåtanden ur nya synvinklar, berättar Katri Kuusikallio.

Ett av de teman som lyfts fram är hur parförhållanden påverkas när den ena parten varit med om en våldtäkt. Ett helt kapitel behandlar män som blivit utsatta för sexuellt våld och bland annat fördömen att män och pojkar inte kan vara offer.

Aldrig ditt fel

Huvudpoängen i boken är att det aldrig är den utnyttjade som är skyldig. Problematiken accentueras om och då den utsatta har känt njutning under övergreppet.

- Den skam och skuld som den våldtagna känner behöver nystas upp. Det är alltid förbrytarens fel och skammen och skulden bör vara dennes, säger Katri Kuusikallio.

En farhåga som förekommer hos många offer är att

VUXNA SOM blivit utsatta för sexualbrott som barn får komma till tals i boken *Hyväksikäytetyt - Selviytyjät kertovat*. FOTO: SXC.HU

de för alltid kommer att vara handikappade offer, märkta av brottet.

- Man ska aldrig förminska innebörden av ett övergrepp. Men vi vill peka på att det finns en väg till ett normalt liv. Det kräver en stor insats från offrets sida, men det är möjligt.

Praktiska råd

Paret Kuusikallio ger några praktiska råd för hur man som medmänniska kan bemöta personer som varit med om sexuellt våld.

- Man ska vara finkänslig men ändå inte undvika att tala om själva händelserna. Tro på offrets berättelse. Visa inte förskräckelse, utan håll dig lugn. Lyssna och försök förstå de känslor personen ger uttryck för.

I den terapi som offer för sexualbrott får ligger ofta fo-

kus på symptomen - ångesten, oförmågan och skammen.

- Men vågar man ta tag i själva händelserna? Hur gick övergreppet till? För offret är det här otroligt intimt men det är livsviktigt att få berätta för någon.

Förebygg inom kyrkan

Katri Kuusikallio har jobbat med de här frågorna inom ramen för kyrkans själavård.

- Det görs ett bra jobb inom kyrkans familjearbete för att hjälpa de drabbade. Det är den ena sidan av myntet. Den andra sidan är att det inom vissa stängda kyrkliga grupperingar, till exempel laestadianismen, är svårt att komma åt problemen.

Om övergrepp har skett i en religiös grupp måste offret naturligtvis få upprättelse och hjälp. Men lika vik-

tigt är att ledningen granskar rörelsen för att komma åt vad det är som har möjliggjort brottet.

- Den typen av genomgång är viktig i alla religiösa sammanhang, inte minst i förebyggande syfte, säger Visa Kuusikallio.

Kan man förlåta?

Kristna teman som synd och förlåtelse är ofta närvarande i offrets bearbetning av det skedda. De är svåra teman som måste få problematiseras.

- Hat och vrede är tillåtna känslor. Det som hänt är förbrytarens fel. Kommer man så långt att man funderar på förlåtelse är det viktigt att komma ihåg att förlåtelse inte är samma sak som godkännande. Men genom att förlåta förbrytaren kan man själv bli fri från bitterhet.

VÅGA FRÅGA

Att avvisa förlåtelsen

JAN-ERIK NYMAN är prost och pensionerad kyrkoherde från Jakobstad.

Vad är synd mot den heliga Anden?

TEXTERNA SOM frågan handlar om finns i Matt. 12:31 och Mark. 3:28. Båda textavsnitten föregås av ett sammanhang som bär rubriken "Demoner drivs ut med Guds ande". Fariséerna hävdar att det är med Beelsebul, de onda andarnas furste, som Jesus gör människor hela. Då trampar de på Guds ande och Jesus påpekar konsekvenserna av detta genom de drastiska orden om att "människorna skall få förlåtelse för sina synder och sina hädelser, hur de än hädar. Men den som hädar den heliga anden får aldrig någonsin förlåtelse utan är skyldig till evig synd". (Mark. 3:28 f)

Många som tar sin tro på allvar och verkligen vill leva rättfärdigt och fromt har genom tiderna brottats med den här texten. Man har inte alltid märkt att texten ju egentligen bär fram ett klart evangelium. Där står ju tydligt att synd och hädelse kan bli förlåten. Om man alltså ärligt och rakt vänder sig till Gud i uppriktig bön om nåd och förlåtelse så bemöts man med barmhärtighet och kärlek.

MEN MÅNGA med nöd för egna och andras felsteg ser inte evangeliet. Man ser bara orden om att synd och hädelse mot den heliga Anden inte kan förlåtas. Och så är oron där. "Tänk om jag är en av dem som begått denna synd!? Är jag då evigt förlorad?"

Vad innebär då denna oförlåtliga synd? I olika slag av själavårdslitteratur framhålls det att man inte överhuvudtaget kan begå denna synd av misstag eller omedvetet. Synd mot den heliga Anden är fråga om medvetet, planerat och genomtänkt avståndstagande från Gud och förnekande av andens verk. Ibland brukar man i själavården också, för att understryka hur medveten denna synd är, framhålla att den oförlåtliga synden innebär ett förhånande av Guds nåd genom att avvisa behovet av förlåtelsen.

DET HANDLAR alltså om ett konsekvent avståndstagande från det gudomliga. Och till alla som brottas med och plågas av den här frågeställningen vill jag framföra ett råd jag fick en gång för många år sedan från en uppburen själavårdare på även det internationella planet. På frågan om hur man kan hjälpa dem som vändas över att de eventuellt har syndat mot den heliga Anden svarade han: "Säg till dem att redan det faktum att du är orolig för att ha begått denna synd är det bästa tecknet på att de inte gjort det."

Texten i Matt. 12 och Mark. 3 är alltså ett vittnesbörd om Guds nåd och barmhärtighet och en påminnelse om obotfärdighetens konsekvenser.

Fråga KP:s expertpanel

I KP:s frågespalt besvaras frågor om tro och andlighet av präster i den lutherska kyrkan. Frågor om relationer, hälsa, familj och fostran besvaras av sjukskötare och kyrkans familjerådgivare. Redaktionen behöver ditt namn och dina kontaktuppgifter, men du får gärna ställa din fråga anonymt i tidningen. Redaktionen väljer och editerar frågorna. Adressen är redaktionen@kyrkpressen.fi eller Kyrkpressen, Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors. Märk kuvertet "FRÅGA". Panelen besvarar frågor endast i tidningen.

PÅ TVÄREN JOHAN SANDBERG

Att se åt rätt håll

Norrskenet i september? Nej, något sådant finns inte. I min värld hör norrsken till

kalla vinterkvällar. Men den unge vetenskapsmannen hävdade annorlunda. När

han visade bilder han tagit av norrskenet några kvällar tidigare lyckades han väcka mitt intresse. Kanske ligger det något i det han säger.

På onsdag kommer man att se det bättre, visste han också berätta. Efter mörkrets inbrott tog vi så oss ut till havet för att betrak-

ta skenet. Och visst hade den unge vetenskapsmannen rätt.

Det är inte konstigt att jag inte lagt märke till höstens norrsken tidigare. Det räcker inte med en flyktig blick mot himlen. Norrskenet syntes som ett svagt ljus den stjärnklara kvällen

ovanför horisonten. Med kamerans hjälp förstärktes upplevelsen.

Jag fick några påminnelser igen: Stanna upp och rikta blicken åt rätt håll. Skönheten i skapelsen finns även i detaljerna.

Tack Jesus för att du ville visa mig också det här.

NIKLAS "NICKO" Lindvik dirigerar Evageliföreningens ungdomskör Evangelicum. Medlemmarna i kören kommer från hela svenska Österbotten och från södra Finland.

DAVID FORSBLOM, Emil Österlund och **Magnus Nygård** i *Praise Club* som är en del av BarnOas. Praise Club undervisade, sjöng och dansade med barnen.

RUNE IMBERG var en av Kyrkhelgens talare. Gud kan kalla oss när som helst i livet, sade Imberg.

LEKPLATSEN VAR i flitig användning av de många barnen.

VIKTOR och **Victoria Asplund** tycker att Kyrkhelgen är årets höjdpunkt. De uppskattar den sunnda och bibeltrogna undervisning som erbjuds under helgen.

ÖVER TUSEN personer trängdes i bänkarna i Gamlakarleby kyrka på lördagskvällen. Festkvällens talare var **Max-Olav Lassila, Henrik Perret** och **Christian Ahlskog**.

KYRKHELIG. Temat för årets kyrkhelg i Karleby var Guds helighet. Antalet besökare uppgick till närmare tretusen. Deltagarna kunde välja mellan tjugo olika parallellprogram. Många kommer år efter år för att få återuppleva den fina gemenskapen och för att kunna ta del av undervisningen.

”Kyrkhelgen är årets höjdpunkt”

TEXT: TOMAS VON MARTENS

FOTO: JOHAN SANDBERG

Kyrkhelgen i Karleby arrangeras för femte gången och redan på fredagskvällen fylls kyrkan av förväntansfulla deltagare. Unga och gamla, hela familjer och ensamma, alla har de kommit för att få sig något till livs. Under helgen kommer närmare tretusen personer att delta i det digra programutbudet. Det är nytt rekord för Kyrkhelgen, hela femhundra deltagare fler än året innan.

Kyrkoherde **Peter Kankkonen** in- tar vant sin plats på scenen och värmer upp stämningen med berättelser om hur viktig lovsången är i kristna sammanhang.

– När jag i tiderna arbetade i Helsingfors fick jag höra om en man som kommit till tro på ett mycket konstigt sätt. Han hade beslutat ta livet av sig genom att gasa ihjäl sig med köksspis. Telefonen började ringa och till sist blev han så frustrerad att han måste svara. Han lyfte luren och hörde kristen lovsång. Det var två damer som hade ringt fel, samtalen var tänkt för en väninna som de skulle uppvakta med sången. Samtalet och lovsången ledde till att mannen avbröt sina självmordsplaner och senare blev han kristen.

Efter Kankkonens inledningstal följer lovsång med Evangeliföreningens ungdomskör Evangelicum. Medlemmarna i kören kommer från hela svenska Östernbotten men också från södra Finland.

– Vi träffas en gång i månaden eftersom vi bor så långt från varandra och det brukar bli lite lägerfilis när vi får vara tillsammans, berättar körledare **Niklas ”Nicko” Lindvik** innan kören stämmer upp till sång.

Gud är helig

Kronobyherden Markus Ventin betonar i sitt tal att Guds helighet är något mer än att det är något spännande med Gud.

– Man kan inte se Gud och leva. Moses fick se bara ryggen av Gud. Jag är Gud och inte en människa, säger Gud om sig själv. Det här innebär att ingen kan nå Gud genom egen andlighet. Kristen tro är något mer än en lära i moral och etik. I Gamla testamentet ser vi att Gud förbehåller sig rätten att straffa sitt egendomsfolk när synden blivit för stor. I Nya testamentet drabbar straffet Gud själv. Genom Jesus kan vi nå

”Kristendomen sprider sig som en löpeld över världen just nu, men sekulära medier har inget grepp alls om vad som är på gång. Det är vårt ansvar som kristna att ge dem den rätta informationen.”

Johan Candelin

kas den trefaldigt helige som ett barn i förtroende.

Forskningschef och teologie doktor **Rune Imberg** från Sverige talar om profeten Jesaja som var mycket ung då han kallades av Gud. Hans starka gudsupplevelse har haft ett enormt inflytande över många miljoner kristna.

– Jesajas starka upplevelse av Guds helighet var helt unik, men så är det med alla, vars och ens gudsupplevelser. Av Bibelns berättelser om hur människor blivit kallade kan vi lära oss att det inte finns något mönster som vi ska leta efter, säger Imberg.

Efter kvällens möte träffar jag **Victoria** och **Viktor Asplund** som båda är hemma från Larsmo och studerar i Vasa. De har deltagit i Kyrkhelgen i flera år.

– Det här är årets höjdpunkt, säger Viktor och Victoria instämmer. Bra seminarier och en sund och bibeltrogen undervisning. Seminarierna rör sådant som är aktuellt i samhället och det är bra.

Fredagskvällen avslutas med kvällsté och en ungdomsmässa.

– Alla som vill är välkomna på ungdomsmässan, ingen kollar ID, meddelas det från talarstolen och spridda skratt hörs från publiken.

Diskussion om bibeltolkningar

Eftermiddagens seminarium om hur man ska välja mellan olika bibeltolkningar väcker diskussion. Seminariet leds av Närpes t.f. kaplan **Marcus Jakobsson** som håller med om att den som läser Bibeln måste tolka texten, men en text kan inte tolkas hur som helst.

– Det kan lätt gå så att vi bara läser in vår egen tolkning av Bibelns texter. Då har vi ingen nytta av Guds uppenbarelse och Bibeln mister sin livsförvandlande kraft, säger Jakobsson och visar förordet ur teologen **Patrik Hagmans** bok *Om kristet motstånd*.

– Hagman skriver att alla texter måste tolkas. Som konservativ kristen behöver man inte bestrida att vi alltid tolkar, men alla tolkningar är inte lika bra. Också lagtexter och dagens tidning måste tolkas. För den skull är inte vilken tolkning som helst giltig eller sann, säger Jakobsson.

– En tolkning måste överensstämma med den bibliska författarens intentioner och avsikter. Också en författare som lever i dag vill att hans texter tolkas enligt hur han själva menat och tänkt sig texten. Tolkninen måste också överensstämma med fakta i texten.

Jakobsson visar en formulering i Lovisaherden **Karl af Hällströms** blogg. I texten skriver af Hällström att allting måste tolkas i ljuset av det dubbla kärleksbudet.

– Det dubbla kärleksbudet är inget nytt bud utan finns redan i Gamla testamentet. Verklig kärlek bortser inte från sanningen. Jesus säger att den som håller fast vid mina bud, han är den som älskar mig.

Efter Jakobssons föreläsning blir det tid för frågor.

– Jag är lärare i en skola och i lärarrummet diskuteras det alltid mycket. Många undrar hur man kan tro på en Gud som ber Abraham att offra sin enda son. Isak måste ju ha blivit svårt traumatiserad. Det är sånt här som vanligt folk diskuterar, säger en kvinna i publiken.

– Berättelsen om Abraham och Isak kan ses som något som förebådar Guds offrande av sin enda son, förklarar en teolog i publiken.

– Det svaret tillfredställer knappast en icke-troende, säger kvinnan och Jakobsson håller med.

Det kommer en annan fråga från publiken:

– Mycket av det som står i Gamla testamentet måste väl ses som helt irrelevant för vår tid, säger en manlig åhörare.

– Jag håller inte med om det, svarar Jakobsson.

Klassisk bibelsyn lockar

Vid eftermiddagens kaffepaus sitter jag mitt emot pensionärsparet **Heldine** och **Harry Harju** från Säka i Karleby som deltagit i Kyrkhelgen alla år.

– Vi vill höra om Jesus och få mera kunskap, säger Heldine. Vi har deltagit i Rune Imbergs seminarium *Kvinnorna och man tillsammans inför Guds rike*. Vi ska lyssna på varandra och vi ska kompromissa.

Harry skrattar och säger att han redan glömt vad undervisningen handlade om. Både barn och barnbarn finns med på Kyrkhelgen. Harry berättar att han är redan åttio år men vill ändå lära sig nya saker.

– Barnbarnen deltar i ungdomsmässan senare i kväll, berättar Heldine.

Vid ett annat bord sitter **Christi-an Perret**, pensionerad ingenjör från Kvarnbäcken i Helsingfors. Han har deltagit i Kyrkhelgen nästan alla år.

– Jag tyckte om morgonens bibelstudium med **Åke Lillas**. Men alltihopa är intressant här.

Vad är det som drar, varför kommer man hit, är det för att bibelsynen är mera traditionell här?

– Traditionell är ett ganska värdeladdat ord, jag skulle hellre tala om klassisk bibelsyn. Men det finns ju de som tycker att också termen klassisk är värdeladdad.

Ute på gården leker föräldrar och barn. **Jonas Andtfolk** och dottern **Linnea** kommer från Vasa.

– Vi har kommit några år, hela familjen. Många intressanta talare lockar och den fina gemenskapen. Seminariet om man och kvinna var intressant och **Michael Tulins** om nyandlighet. Vi trivs nog väldigt bra här.

– Linnea tycker inte att det är lika intressant som hennes mamma och pappa, säger Jonas och skrattar. Vi talade just här om att det är svårt att välja när det finns så jättemånga alternativ.

Kristen tro sprider sig

Seminariet *Att möta motstånd för sin tro i dag* med **Johan Candelin** fyller hela kyrksalen. Candelin är en skicklig talare som håller publiken fångad och fascinerad med sanna berättelser om det höga pris som många förföljda kristna i dag får betala för sin tro.

– Kristendomen sprider sig som en löpeld över världen just nu, men sekulära medier har inget grepp alls om vad som är på gång, säger Candelin. Han betonar att kristna inte ska se sekulära medier som fiender till kristendomen.

– Det handlar helt enkelt om att de inte fått rätt information om vad som händer i världen. Det är vårt ansvar som kristna att se till att de får den informationen.

Candelin säger att kristendomen för mycket gott med sig dit den kommer men ändå möts de kristna ofta av hat.

– Det beror på att vi kristna predikar ett i världens ögon trångsynt budskap. Endast genom tron på Kristus kan en människa bli frälst. Man kan inte bygga egna andliga vägar till Gud. Också Djävulen tror på Gud men inte kommer han till himlen för den skull. Att vara kristen är att ha en personlig relation till Jesus.

Efter föreläsningen blir det trångt i dörrarna när hela kyrkan töms på folk. Med hungriga magar vandrar vi mot församlingshemmet och den väntande middagen.

– Han kan tala den där Candelin, hör jag någon säga mitt i trängseln.

JUBILEUM. Bönehus eller bykyrka. I Töjby, Närpes, firar man hundraårsjubileum med en historik över både byggnad och föreningsverksamhet i byn.

TÖJBY BYKYRKAS styrelse består bland andra av Margareta Wiklund, Margary Björkblom, Clary Söderback-Prost, Inga-Britt Yljens, Nancy Storgeust och Boris Yljens.

Töjby firar sitt bönehus

TEXT OCH FOTO: JOHAN SANDBERG

Det har varit dramatiska intriger och rättsprocesser under årens gång. Men nu kallar det forna bönehuset och nuvarande bykyrkan i Töjby till hundraårsjubileum.

Det var år 1911 som Korsnäsprästen **Jakob Immanuel Bäck** tog initiativet till att bygga bönehuset. Han ville ha tre bönehus i Korsnäs: i Taklax, Molpe och Töjby. Bäck hade kommit över ritningarna till bönehuset i Pensala i nuvarande Nykarleby och det lade han fram för bönderna i Töjby. Bönderna tyckte att huset var för stort, men Bäck sa att det är en kyrka som ska byggas.

Johan Johansson Ulfvens skänkte en tomt som låg intill huvudvägen mellan Närpes och Korsnäs. Bygget påbörjades 1912 och invigdes den 13 juni året därpå. Då Strandvägen fick sin nuvarande sträckning på 1960-talet hamnade bönehuset på sidan om.

I dag är det barnbarnen till bönderna som byggde huset som har hand om bykyrkan. De har redan egna barnbarn. Men i likhet med många andra byar med bönehus och uf-lokaler är återväxten ett problem. **Boris Yljens**, vars farfar donerade tomten, ställer upp

även när ungdomsföreningen kallar.

– Än så länge är det inte speciellt betungande. Men jag undrar nog om vi måste sätta lapp på luckan när vår generation slutar, säger han.

Förening utan medlemmar

Bönehusföreningen sköter huset och verksamheten. Själva byggnaden ägs av Evangeliföreningen.

– De kommer från Evangeliföreningen och håller möten här när vi kallar på dem. Det finns en vilja till samarbete så det fungerar jättebra, säger **Clary Söderback-Prost** som är bönehusföreningens ordförande.

DET RÅDER inga tvivel om när bykyrkan är byggd.

Några medlemmar eller medlemsavgift har föreningen inte. De som sitter i bönehusets styrelse väljer sig själva.

– Alla som vill vara med ryms med. Vi är glada åt alla som ställer upp. Men de står inte i kö, säger Söderback-Prost.

Till styrelsens uppgifter hör att skaffa pengar för underhållet av huset. Man räknar med att det kostar cirka 700 euro per år att hålla det varmt. När inget händer i huset står salen kall medan grundvärmen är på i köket.

– Vi uppbär kollekt till bönehuset från alla möten utom missionskretsarna. Vi håller auktioner och säljer konsoleanser. Vi får också bidrag från Närpes församling.

– Vi borde nog försöka få hit yngre människor, säger **Inga-Britt Yljens**. Men det är svårt när det finns så mycket andra aktiviteter.

Blev bykyrka 1978

Förr var församlingens präst självskrivet ordförande. Fram till 1973 var det prästen i Korsnäs, men då byn överfördes till Närpes bytte Töjbyborna också till Närpes församling. Den första Närpesprästen i uppdraget, **Holger Andersson**, såg till att bönehuset blev invigt för nattvardsfirande 1978. Då blev bönehuset bykyrka.

– Men nu har prästerna fått allt mer att göra och dessutom blir det en tjänst mindre i Närpes, säger Söderback-Prost.

Det är mest under vinterhalvåret som det är verksamhet i huset. En blick i gästboken visar att det under det senaste året hållits styrelsemöten, symöten och missionskretsar i byggnaden. En gång i månaden har det varit högmässa. De största tillställningarna ordnas vid valborg och runt jul. Sång- och

musikkvällarna hör också till de mest välbesökta. Utöver det har det ordnats flera dop och familjefester.

De tre senaste somrarna har föreningen sett till att huset fått ny färg och att fönstren har blivit renoverade. Allt arbete gjordes på talko

Gott om dokumentation

Sedan våren 2010 har en grupp inom bönehusföreningen jobbat med historiken. Boken *Ett Herrens hus. Töjby bykyrka 100 år* utkom i juli.

– Initiativet till historiken kom redan för tio år sedan när vi firade nittoårsjubileum. Då tog dåvarande kyrkoherden i Närpes **Börje Lillsjö** och **Jan-Erik Nyberg** initiativet. Sedan dess har jag plockat i min morfars papperssamling, säger Söderback-Prost.

Börje Lillsjö var en stor vän av bönehuset. Han var också styrelsens ordförande i 21 år.

– De som tyckte han var här för mycket kallade honom Töjbyprästen. Han tyckte det var så vackert här.

Enligt Söderback-Prost är bönehusets olika skeden väldokumenterade.

– Det fanns lite mindre material från tjugotalet. Min morfar som var med och byggde huset hade samlat rätt mycket papper. Vi har fått uppgifter från pastorskanslien i Korsnäs och Närpes, från Evangeliföreningens årsbok Hemåt och från Sändebudet.

Den 30 september bjuder bönehusföreningen in till 100-årsfest.

– Alla välkomna till då, både präster och tiggare. Ingen kommer att få en personlig inbjudan, säger Söderback-Prost. **Leif Erikson** och **Göran Stenlund** från Evangeliföreningen har lovat ta hand om programmet. Vi sköter köket.

BYGG & BO

Skaffa Dig ett
förnuftigt
förvaringsutrymme!

EKO - jordkällaren
är oslagbar när det gäller
förvaring av rotfrukter,
sylter, safter m.m.

Industrivägen 62, 66930 Kovjoki
06-722 5192 / +358 (0)40 016 0053
info@kovjokielement.fi
www.kovjokielement.fi

**VÄLKOMMEN
TILL LARSMO**

Boende som bäst!

- Vacker skärgårdsnatur
- Välordnad service
- Bra läge

Lediga tomter finns i alla kom-
mundelar, även strandnära
tomter på Storströmmen.

Kontakta tekniska avdel-
ningen, tfn 7857 111 eller se
www.larsmo.fi

WehoPuts-minireningsverk
- ett bekvämt och säkert val

Anskaffningen av ett
WehoPuts-minireningsverk
är en investering på framtiden
som ökar boendekomforten
och höjer fastighetens värde.

- Valfri slamtömning
- Liten elförbrukning
- Testad kvalitet och funktionssäkerhet

**Snellmans Gräv erbjuder heltäckande
koncept för hantering av avloppsvatten:**

- planering
- försäljning
- installation
- auktoriserat serviceföretag

WehoPuts® Snellmans Gräv
Torpvägen 28, 68800 Källby
Tel. 0400 368 978

KWH PIPE

www.wehoputs.com För en renare framtid

**Österbottens
Blästring**

**OBS! 95%
MINDRE DAMM**

- * Metallkonstruktioner
- * Målar även plåttak
- * Plåt och tegeltak
- * Glasfiber + båtar,
bottenmålning
- * Betong, tegel och träfasader

Tel. 050-3221535 Petalax
www.ob/blastring.fi

**ÅLANDS
FÄRG &
TAPETab**
TEL. 19867

KONTAKTOR OY AB
Sähköasennuksia / Myymäli • Elinvallaoneet / Butik
(06) 317 7900

KUSTMÄKLAREN

VASA (06) 312 7711
NAGU 040 518 4570
KIMITO (02) 420 6660
HANGÖ (019) 265 2460
EKENÄS (019) 265 2360
KARIS (019) 265 2260

www.rfc.fi

opkk.fi
OP-Fastighetscentralen

Nyhet!

Sissel – Livsresan

Sissel Lund-Stenbäck berättar med värme och insikt om sitt liv, sin tro, sitt Norden och sitt livslånga lärande. Hon tar också läsaren med bl.a. på familjens långa utlandsvistelser och till arbetet inom det världsomspännande Röda Korset.

I den här boken beskriver jag min egen livsresa. Jag lämnade mitt älskade Norge, men fick ett nytt och meningsfullt liv i Finland. Hemma känner jag mig i båda länderna, även om hjärtat är förankrat i "fedrelandet".

Ur förordet

Fontana Media
www.fontanamedia.fi
tfn (09) 612 615 30

Sandvikskajen 13
00180 Helsingfors

SVANEN BOLAGEN
Candelinsgatan 5-7, 10600 Ekenäs

**DRÖMMER DU OM EN EGEN BOSTAD
PÅ HAVSSTRANDTOMT?**

ÄNNU FINNS DET NÅGRA LÄGENHETER KVAR I DE POPULÄRA SVANEN BOLAGEN

De personliga bostäderna, närheten till havet och den stora trivsamma innergården bidrar till att skapa en unik helhet som det absolut är värt att bekanta sig med.

LEDIGA RADHUSLÄGENHETER:

BAb Silversvanen:

4-5r +k+gk+b:	116,5 m2	fp 201.630,91 €	sp 337.000 €
4-5r +k+gk+b:	115,0 m2	fp 199.536,82 €	sp 333.500 €

Nu får du inglasning av 2.våningens balkong på köpet!!

LEDIGA HÖGHUSLÄGENHETER:

BAb Gyllene Svanen:

3r +k+b+balkong:	93,0 m2	fp 155.645,63 €	sp 297.600 €
4r +k+b+balkong:	145,0 m2	fp 275.298,29 €	sp 496.625 €

**Kontakta oss för mera information eller
för att komma överens om visning!**

Försäljare och byggherre:

GL Rolinda

Ron Lindberg
Tel. 040-5300 127

E-mail: g-l@g-l.fi
www.g-l.fi

ELLIPS

Judisk humor

Unge Jonathan ska bygga ett hus åt sin familj och som from jude frågar han sin rabbin om hur han ska bygga. Bara att följa skrifterna, där står allt.

Men vid invigningsfesten ramlar huset omkull och en upprörd Jonathan kräver en förklaring.

– Precis den frågan som ska komma nu. Enligt skrifterna, svarar rabbinen,

Toran, Bibelns fem moseböcker är den judiska religionens grund. Men Talmud, kommentarerna till Toran, ofta i formen av historier, värderas nästan lika högt. Då Talmud innehåller till och med kommentarers kommentarer finns det gott om historier att tillgå.

Humor kräver en gemensam referensram. I de östeuropeiska judiska småstäderna, sthetl, var det religionen. En sthetl var den judiska delen av en by, den andra halvan var då kristen. Mycket av det roliga beror på den här kontrasten.

En historia berättar om fyra konvertiter. En har bytt religion för att slippa pogromerna, en annan för att kunna gifta sig, en tredje för att få en tjänst. En har läst evangeliet om en viss Jesus, men det är ett oacceptabelt motiv för de andra.

Var och en som sett Spelman på taket har hört historierna men inser att byarna kommer utplånas med övriga sthetl. Bland historierna som Joensuuprofessorn **Serafim Seppälä** samlat till en bok för att hedra sthetlkulturen kan tragedien anas:

En kristen flicka hittats mördad och alla i byn vet att misstankarna automatiskt drabbar den. Men så David tar reda på hur landet ligger och kommer med ett glädjebud till byn.

– Den mördade flickan är judisk.

• ROLF AF HÄLLSTRÖM

Hon vill ha tid för det innerliga samtalet

MINNEN. Hon är en bondflicka som fick bli god vän med en president. Hon har en varm tro men hade svårt att vara tyst på retreat. Hon älskar att träffa människor och höra dem berätta om sina liv. Sissel Lund-Stenbäcks livsresa och de goda samtalen har blivit en bok.

TEXT OCH FOTO: SOFIA TORVALDS

– Jag var ett lillgammalt, allvarligt barn som tyckte om att umgås med vuxna. Jag tyckte det var intressant att lyssna till vad andra berättade om det som låg framför mig: livet. Jag var så nyfiken på världen utanför.

Sissel Lund-Stenbäck föddes på bondgården Skjorten i södra Norge. Hon kände sig tidigt annorlunda än sina syskon som inte i ung ålder hade samma behov att resa ut i världen och uppleva nya och annorlunda saker.

Som 27-åring gifte hon sig med en ung finlandssvensk man som senare skulle komma att bli Finlands utrikesminister. Rollen som representationshustru kändes aldrig obekvämt. Sissel Lund-Stenbäck tycker inte att det är svårt att mingla och småprata.

– Det har tvärtom känts väldigt enkelt! Det har varit ett behov och en lust att träffa många olika människor. När jag bodde hemma och vi fick gäster sa mamma alltid: Gå du ut och prata med gästerna, du är så bra på det. Så gott som alla samtal ger någonting. Jag tänker att det här är just den här människans liv, aj så intressant! Jag lär mig något nytt hela tiden.

Tungt med finskan

Barndomen och alla vuxenlivets möten och de tankar de väckt har resulterat i boken *Sissel - Livsresan*, en sorts självbiografisk reseskildring. Till bokens starkaste avsnitt hör de första fyra åren i Finland då hon otålig och ensam sökte sig till riksdagens café för att få en skyms av sin man, riksdagsmannen **Pär Stenbäck**. Det svåraste med flytten var finskan. Hon tycker fortfarande

att hon pratar finska som ett litet barn. – Jag hade ju läst tyska, franska och engelska och skulle ha klarat mig bra i nästan vilket land som helst i Europa. Det var en utmaning.

Hennes pappa var nöjd. Han tyckte finländarna var ett modigt folk och eftersom han var intresserad av politik var han glad över att hon gifte sig med en politiker.

– Men mina väninnor tyckte att nej... Via finska tv-filmer hade de förstätt att många finska män är brutala och de tänkte att jag nog får lida. Bastu på fredagen och misshandel på lördagen.

Hon skrattar. Men den första tiden, innan sönerna föddes, var tung. Efter det var det trots allt ganska lätt att vara Stenbäcks norska hustru.

– Finländarna har en väldigt positiv bild av norrmän.

Det mest negativa hon råkat ut för var när Svenska kvinnoförbundet kritiserade henne för att hon inte gjort en egen karriär i Finland. Men hon kunde ju inte, ingen ville anställa henne för att hon inte behärskade finska. Det kändes orättvist. Sedan var det en obalanserad kvinnlig tandläkare som skickade ett postpaket med trasor indränkta i kloroform och en önskan att fru Stenbäck aldrig skulle vakna mera.

– Då blev jag faktiskt rädd, helt enkelt mörkrädd! Jag tänkte att jag kommer från Norden och är vit. Hur är det inte att vara invandrare med annan hudfärg om inte ens jag är välkommen?

Sissel Lund-Stenbäck skriver mycket om det goda samtalet. Det är som om just samtalet blivit en av hennes viktigaste livsgärningar. Hon har varit ledare

GUD HAR svårt att komma åt oss. När det går bra tror man att man klarar sig utan hjälp och tröst, säger Sissel Lund-Stenbäck. Vår välfärdsstress är farlig.

för samtalsgrupper i sin egen församling, men hon har märkt att stora livsfrågor får rum också på cocktailpartyn.

– Ja, det är nästan lite skrämmande hur snabbt folk kan öppna sig. Jag tror att det delvis beror på att jag är utlänning och delvis på att många vet att jag har en tro. Det finns ett så stort sökande i dag. Jag är den personen som man kan diskutera existentiella frågor med. Jag har fört fantastiska samtal där mitt på golvet!

Många av dem hon mött har blivit vänner för livet – en av dem är den isländska presidenten **Vigdís Finnbogadóttir**. En annan god vän var författaren **Viola Renvall**. De var en gång på tyst retreat tillsammans och rymde ut till skogen för att få prata.

Möten med allt från kungligheter till politiker och andra kändisar har lärt henne att livet inte är lätt för någon.

– Det kommer motgångar och vikti-

Då blev pappa Jairos glad – teckna flickan som Jesus helade!

TECKNA. Kyrkpressen utlyser en ny teckningsutmaning för barn i söndagsskolor, dagklubbar, daghem och skolor – eller barn som vill teckna hemma. Det gäller att illustrera berättelsen om Jairos dotter som blev svårt sjuk men hann dö innan Jesus hann fram till henne. Då uppväckte Jesus den 12-åriga flickan – hon levde igen!

Alla detaljer om hur det gick till finns i Markus-evangeliet (5:22ff) eller Lukasevangeliet (8:41ff).

Kyrkpressen publicerar ett uppslag med teckningarna så att de bildar en berättelse. Därför är det en god idé att välja att illustrera olika bitar av berättelsen. Bland alla som deltagit lottar vi ut tre bokpaket.

Teckna med klara, tydliga färger så att teckningen syns bra i tryck även i litet format. Kom ihåg att skriva barnets namn och adress och teckningens tema (den scen som illustreras) på papperets baksida.

Teckningarna skickas till adressen: Kyrkpressen, Sandvikskajen 13, 00180 senast **tisdagen den 16 oktober!**

SÅ HÄR såg ett av bidragen ut då Kyrkpressen efterlyste teckningar för att illustrera berättelsen om den barmhärtiga samariern.

ga livsval och du kan känna dig mycket ensam. Jag tror att framför allt män ofta känner sig ensamma. Vi kvinnor har våra väninnor men de har ofta bara en fru eller sambo att prata med.

Ett meningsfullt liv

Själv har hon haft många goda manliga vänner – så många att hennes egen man föreslog att hon skulle fira sin 60-årsdag med enbart sina manliga vänner.

– Det blev en kväll jag aldrig kommer att glömma, inte minst för att jag veckan före fick bältros i halva ansiktet och kom till middagen i svarta solglasögon och fullproppad med värkmedi-

cin. Och jag som skulle vara så vacker ...

Hennes man har aldrig varit svart-sjuk på att hon haft så många manliga vänner.

– Vi har litat på varann, vi har aldrig velat ha någon annan. Kemin mellan oss har alltid fungerat bra fast vi har hetsiga diskussioner ibland. Vi är båda envisa och har en stark vilja. Pärre brukar säga: Folk tror att du är så snäll, men du är inte alls så snäll som de tror, skrattar hon.

– Pärre är lugn och rationell. Han klarar av mig!

Sissel Lund-Stenbäck skriver också om att åldras – hon fyller 70 på varen.

Om att man ingenting vet om hur det är att bli gammal förrän man verkligen är där.

– Det är inte roligt. Du är tröttare och utseendet förändras och så börjar du tänka att all tid du har kvar borde utnyttjas. Tiden känns så dyrbar då det kommer en deadline emot: plötsligt är det allvar. Du tänker att du blir visare och klokare och snällare och mer tolerant, men du är samma människa i alla fall.

När hon ser bakåt tycker hon trots allt att hon haft ett djupt meningsfullt liv.

– Det har varit bra för mig att flytta till Finland. Det har varit skönt att konstatera det. Och den finländska mentaliteten passar bra ihop med mitt psyke – den där integriteten, att man låter den andra vara i fred.

– Jag har fått kämpa för att trivas. Men nu har jag hittat lugnet.

”Pärre brukar säga: Folk tror att du är så snäll, men du är inte alls så snäll som de tror.”

Om Gudsrelationens kris

BOK

The Face of God

Författare: Roger Scruton.
Förlag: Continuum International Publishing 2012

Varför överger vissa i dag den kristna tron? Är det för att naturvetenskapen visat att världen är lagbundet rationell, eller har det

med ateisternas aggressiva kampanjer att göra?

En som inte tror på dessa förklaringar är den engelske filosofen **Roger Scruton**. I den nya boken *The Face of God* granskar han den roll som Gud har kommit att inta i dag. Våra förfäder såg världen som ett ansikte, en avspiegling av en personlig skapare. Genom att öppna sitt sinne kunde män-

niskan erfara verklig Guds-närvaro. I dag är jaget sig självt nog och konsumtion har fått ersätta mötet med detta ”ansikte”.

Vi träder nu in i tillvaron, skriver Scruton, utan en äldre generations längtan efter ett personligt svar från dess skapare. Också i vår syn på naturen och på människans livsmiljö – staden – har ansiktet ersatts av stumma funktioner. Det är illa eftersom naturen förödas om vi upphör att se

den som en gåva att vårda. Att återvinna ”naturen som gåva” är enligt Scruton miljöreligions insre, men inte öppet erkända, drivkraft.

Scruton kan te sig abstrakt då han utreder hur modern filosofi röjt väg för en ny opersonlighet. Han är däremot på hemmaplan och bitvis lysande då han exemplifierar hur vi lider av den opersonliga livsmiljön i 2000-talet. Han rör sig mellan filosofi, estetik och varseblivningspsykolo-

Himlen är inte vår slutdestination

TEOLOGI

Ännu bättre [Hoppet om himlen med nya ögon]

Författare: Tom Wright
Förlag: Libris 2012

Tom Wright är emeritusbiskop i Anglikanska kyrkan och professor i Nya testamentet. Han har gett ut ett 50-tal böcker om kristen tro och är även känd under författarnamnet **N.T. Wright**. Det riktiga namnet är **Nicholas Thomas Wright**.

Flera av hans böcker har utkommit i svensk översättning, exempelvis *Den historiske Jesus*, *Vad sa Paulus egentligen?* och *Helt enkelt kristen*.

Wright har gjort sig ett namn som expert på Paulus och som en idog försvarare av Jesus kroppsliga uppståndelse som en historisk sanning. De historiska argumenten för Jesus kroppsliga uppståndelse har han samlat i en bok som går på närmare 800 sidor.

Huvudpoängen i Wrights bok *Ännu bättre* är att den kristna synen enligt klassisk kristen tro inte har något gemensamt med hur folk i gemen i dag tänker och tror om himlen.

Också i kristna sammanhang, i liturgiska texter, psalmer och predikningar framställs himlen ofta som vår slutdestination, som målet för vår korta vandring här på jorden, skriver han.

Det här sättet att tala om himlen är grovt missvisande, menar Wright. Himlen är bara en sorts limbo, en tillfällig uppsamlingsplats innan den nya världen kommer att skapas vid tidens slut. Då kommer vi inte att sväva omkring i någon himmel som ospecifika ande-

varelser, utan vår framtid är en alltigenom materiell och kroppslig ny värld. Den världen kommer på något sätt att bli till och omskapas ur vår nuvarande tillvaro.

Här kopplar Wright sedan sina tankegångar till sitt favorittema, Jesus kroppsliga uppståndelse. Den är enligt honom central i kristen tro just för att den förebådar och är startskottet för den kommande nya världen som något helt och hållet kroppsligt och materiellt.

Om vi inte har det här helt klart för oss blir all vår teologi och allt vårt prat om himlen grovt missvisande, menar Wright.

Guds plan är att rädda hela universum och inte enbart enskilda individer. Vår syn på frälsningen är alltför individcentrerad, skriver Wright, som för den skulle ändå inte företräda en universalistisk syn (alla blir frälsta).

Han anser att missionen måste komma ur sin långvariga schizofreni – distinktionen mellan att rädda själar och att göra gott i världen har inget med Bibeln eller evangelierna att göra, utan har sin rot i vår kulturella fångenskap i västerländskt tänkande. Vi ska inte arbeta mot världen utan tillsammans med alla människor av god vilja.

Nya testamentets syn på vårt framtida öde är kristallklar, menar Wright och poängterar att han inte är ute efter att spekulera i sådant som vi inte kan veta.

Wright bok är tankeväckande och inspirerande läsning men kan ibland kännas en aning spekulativ. Tonen är ställvis rätt så provokativ men på något sätt ändå hjärtevarm och djupt engagerande.

■ TOMAS VON MARTENS

TOM WRIGHT är en produktiv författare av kristen litteratur. I boken *Ännu bättre* granskar han vår syn på himlen.
FOTO: LIBRIS.

gi. Det djupa främlingskap som människan erfar kan aldrig upphävas på naturlig väg. Felet har uppkommit i Gudsrelationen. Det krävs nåd för att hela det brustna.

Så långt ger man gärna Scruton rätt. Han menar att de stora religionerna lär att personen måste bryta sitt ursprungliga, oskuldsfulla Gudsförhållande, bli en främling genom den frihet som är allas vår livs-lott för att till slut återvända, renas och försonas med

Gud. Men om det skett i alla tider, varför blir just vår tid så illa utsatt? Kanske menar Scruton att vår moderna livsstil hindrar detta återvändande, då den avsiktligt söker dölja Guds ansikte. Så hindras det kretslopp som människan bör genomgå.

Som filosof belyser Roger Scruton vår förståelse för människans belägenhet. Det ligger en poäng i att han skrivit ett icke-teologiskt bidrag.

■ CARL JOHAN LJUNGBERG

KRYSSET SEPTEMBER

POCH MED HUS SKALL VARA ETI EUGEN	STAD (König)	HÖST BELÄGGET LUST-LADDER	TÖVAT RÖDA KORSET	OVÄN FISK	TÄVLING MACKA	VIBRATION	ÄVEN TJUGO-TVÅ?	BERÄNSKAP
→						→		
TVÄRSLÅ		SAHARA TUNN DRÖCK			MILITÄR MUSIKUM VISIONING INDIISKT STYCKE		IDROTTS- KLUBB PIAFF	
SULTAN PALATS HAFS KÄ NAMN			KVINNOR I BERGEN	SKÅDE- SPEL BYXA		MÖRK TID		RELI- GIONS- LÄRA
FLERA FLYGANDE TEFAT			DAT I ÖSTER- BOTTEN BERG			14/8		
				AGER UTSLAGS- PLATS I GOLF		OCKSA	FÖR- TRYCK ENGLISK OLJA	
LEAS SON (Mors)	TILLFÖR- ORDNAD SMAL	SLÅA ÖST- ASIATISK TEMPEL			CHÈVRE			
TOA- LETT	ASTA- MANER "..." HALL LELVUJÄFF UPP H:4				FAG NÄR DUE SKUMM BÄR OCH "PRAK" "..." LUG 10:5 TRITE WIT			"TY JAG ÅTER ... JÄSON DÄRD" P: 10L: 10
BMA 2012	↓	UTBYTA TANKAR SENATS- MEDLEM	KONSTIG PRICK FÄRDIG	STAD I ENGLAND SLUT- LIGEN		FÖRST I GREKISKA SKAL- BAGGE		
DÖRR- VAKTARE NÅ 12:25			DELSTAT I INDIEN		FISK- RED- SKAPET	DÖDS- KAMP	STRON- TIUM LÄR- JUNGE	FRUSET VÄTAN GRUSAT
			ETT I LÖN DON DJURET		SKREV LUTHER LOGA- RITM			ENGELSK POJK- NAMN
MARIAS PLAN Mån 1:16 OMRÅDE		SOM EN BLITF FÄM KLAR KLIMMAL TIVA				TON FÖRRÄDS- HUS		SLÅPA
			ÅSNA GAMMAL SKATT	OFÖR- DRÄSOM				SUND
JÖSEFS SON (MOT HUS) SVAR- HÄLLNING				NEJ I NEW YORK	SNUBBEN FRID		BESTÄMD ARTIKEL RÄDDEN	
		NUKLID	HAVS- NYMF			UT- MÄRKE		
PHJÄLP MEN ... Mark 9:24	DROR TILL MÖSE 2 Mos 6:26		RUNE SVENSKAN	ÄNGLESTEN		SPIONER		

Konstruerat av BRITT-MARI ANDFOLK

AUGUSTIKRYSSETS LÖSNING

Bland de rätta lösningarna utlottades följande vinnare. Bokprisen kommer på posten. Vi gratulerar:
Doris Österholm, Jakobstad
Lisbeth Andersson, Korpo
Mariella Nisula, Karleby

SKICKA IN!

Sänd in din krysslösning senast tisdagen den 9 oktober 2012 till:
Kyrkpressen, Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors.
Märk kuvertet "Septembekryssset".
De tre först öppnade rätta lösningarna belönas med bokpris. Bibelcitatet i krysset följer 1917 års översättning. **Lycka till!**

Namn & adress:

.....
.....
.....

		A	Å	U	K	O	V	N	F
→	H	Å	R	T	V	Ä	T	T	N
	A	S	T	E	R	T	I	A	R
	S	K	A	R	E	E	M	L	I
	K	V	A	L	N	E	R	O	S
	E	T	I	L	L	O	S	T	A
	R	Ä	R	A	K	A	E	L	I
	N	O	V	I	S	B	R	U	N
	S	I	K	G	L	A	S	P	A
BMA 2012	↓	S	L	A	M	M	E	T	S
BIFF- LIGA	E	K	L	A	T	E	R	A	R
	S	N	E	A	K	E	R	S	O
SKAR	→	S	V	A	R	T	→	K	A
BYGG- EN ARK	R	I	B	I	D	I	A	R	K
	N	O	A	E	L	P	L	A	T
USJELL	S	Ö	M	P	I	N	A	F	L
	V	A	N	L	I	G	A	S	T

UR EVANGELIET

**”Ty liksom Fadern
uppväcker de
döda och ger dem
liv, så ger också
Sonen liv åt vem
han vill.”**

Läs mera i Joh. 5:19-21

OM HELGEN

Höstens påsk

Sjuttonde söndagen efter pingst brukar också kallas lilla påskan eller höstens påsk. Namnet hör ihop med evangelitexten för söndagen som talar om att Jesus ger liv och uppväcker från de döda. Jesus har brutit dödens makt som hotar människan och hela skapelsen. Därför har de som tror på honom ett hopp som bär över dödens gräns.

RUNT KNUTEN

**”Konkreta tips
kring hållbar
klädkonsumtion.”**

Mera för mindre i Karis församlingshem onsdag 26.9 kl. 18-20.

KVINNOWEEKEND

på Pörkenäs 5-6.10
Vid Guds hjärta
Liselotte J Andersson

Sista anmälningdag 26.9
Mera info: KU:s kansli,
tel. 06-7220527 eller
www.kyrkansungdom.nu

Arr. Förb. Kyrkans Ungdom,
J:stads sv. förs. & KREDU

INSIDAN

Ansvarig redaktör:

Erika Rönngård,
(09) 612 615 50,
annons@kyrkpres-
sen.fi

Annonsera i Kyrkpressen!

Tom Kytöpuron 041 447 5725, tom.kytopuro@kyrkpressen.fi
Björn Sten 0400 012 390, bjorn.sten@kyrkpressen.fi
Leif Westerling 050 329 4444, leif.westerling@kyrkpressen.fi
Jonny Åstrand 050 092 4528, cjcenter@malax.fi

BETRAKTELSEN FREDRIK PORTIN

ILLUSTRATION: RABBE TIAINEN

Jesus ger liv

EN AV DE STÖRSTA utmaningarna jag som präst ställs inför är vad man ska säga till de anhöriga till någon som avlidit. Hur ska jag finna ord att beskriva det obegripliga, finna vägar framåt för dem som kommer till mig i sin nöd? För vad vet jag om döden? Mina ord känns som plattityder, skevande försök att finna en trösterik vokabulär för det som hänt. I de anhörigas ögon kan jag se att de söker budskapet att den avlidne är i himlen och den sösten förmedlar jag alltid med en trovärdig röst. Jag förklarar att Jesus ger liv genom sin seger över döden och att den Gud som älskade den avlidne älskar honom eller henne fortfarande nu när han eller hon gått vidare.

MEN MINA ORD känns ihåliga och kommer haltande ur min mun för sanningen är den att jag inte vet om någon kommer till himlen. Jag vet inte ens om det ens finns en himmel. Men jag påstår det alltid, dock konfliktfyllt. Min konfliktfyllda och tvivlande natur till trots är det mitt jobb att gå till jordfästningen för att jordfästa den avlidne. Det är vad alla förväntar sig av mig och plikt-troget går jag till begravningskapellet, alltid med en bön i mitt inre att jag ska kunna vara ett stöd för de anhöriga i deras svåra stund.

VÄL FRAMME går jag in till sakristian och förbereder mig – kontrollerar att alla anteckningar finns i min kyrkohandbok, tar på mig alban, ger psalmnumren till vaktmästaren och så vidare. När jag hör musiken spela går jag in till begravningsalen och ser den ensamma kistan ligga framför altaret. Jag bugar mig ödmjukt mot kistan och efter att den första psalmen sjungits färdigt leder jag jordfästningen.

DÅ HÄNDER ALLTID till min stora förvåning något. Det som händer har jag svårt att förstå, än mindre beskriva. Men när jag ser alla de anhöriga, kistan på golvet och korset på altaret, då upplever jag en förändring. All min konflikt rinner av mig och det som jag tidigare hade så svårt att omfatta känns plötsligt naturligt. Ja, jag vet att den avlidne har gått vidare till ett annat liv. Jag förstår att detta liv inte är slutet, att det finns mera liv och det känns självklart att avsluta med att stilla rikta en hälsning mot kistan: ”Vi ses igen!” Jesus ger liv och inför den ensamma kistan förmår jag förstå vad det betyder.

Fredrik Portin är forskare i teologi.

#bönetwitter

**”Jesus, ge oss liv,
nu och alltid.”**

Följ Kyrkpressens böne-twitter på sökordet #bönetwitter

HELGENS TEXTER

FÖRSTA LÄSNINGEN
Jes. 26:12-14, 19
eller 1 Kung. 17:17-24

ANDRA LÄSNINGEN
Fil. 1:20-26

EVANGELIUM
Joh. 5:19-21

Sjuttonde söndagenefter pingst.
Temat är ”Jesus ger liv”.

PSALMFÖRSLAG

**542, 388, 581,
406, 164 (N),
539:5.**

Psalmerna är valda av Tor Lindgård.

I KLARSPRÅK

Högkyrkighet är en riktning inom en del av de protestantiska kyrkorna. Rörelsen startade i mitten av 1800-talet inom den anglikanska kyrkan och spred sig sedan till andra kyrkor. Den betonar liturgin, den kyrkliga traditionen, prästämbetet och sakramenten. Gudstjänstens utformning är viktig inom högkyrkligheten. Man strävar efter att gudstjänsten ska vara vackert och att utförandet ska vara genomtänkt. Den högkyrkliga gudstjänsten har drag från den katolska mässan. Källor: Kyrklig ordbok, wikipedia

KALENDERN 21-27.9

ÅBOLANDS PROSTERI

KIMITOÖN
Dragsfjärds kapellförsamling:
Rolf's guidning på kyrkogården: må 24.9 kl 13:30.
Kimitoöns församling:
Utjämningsjippo: lö 22.9 fr kl 14.00 på Söderlångvik gård. Kl 14: Camilla Skrifvars-Koskinen från FMS berättar om Utjämningskampanjen, kl 15: Utjämningsolympiad, kl 17: Afrikansk bahia med Morasta. Kaffeservering, lotteri, saltbit.
Hela församlingens tvåspråkiga högmässa i Kimito kyrka: sö 23.9 kl 13.00. Kyrkoherde Ulf Sundsténs avskedspredikan. Prästerna och kantorerna medverkar samt en blåsarkvarett ur Kimitoöns Blåsare och Kimitoöns förenade kyrkokör. Efter högmässan Missionslunch samt avskedskaffe i förs.hemmet.

VÄSTÅBOLAND
Pargas församlingsdistrikt:
Sö 23.9. kl 10: Högmässa i kyrkan, Backström, Ollila.
On 26.9. kl 18: Veckomässa i kyrkan, Backström, Lehtonen.
Nagu kapellförsamling:
Sö 23.9. kl 11: Gudstjänst i kyrkan, Granström, Sarelin.
Korpo kapellförsamling:
Sö 23.9. kl 11: Gudstjänst i kyrkan, Killström, Granlund.
Houtsjär kapellförsamling:
Sö 23.9. kl 11: Högmässa i kyrkan, Heikkilä, Heikkilä.

ÅBO
tors 20.9 kl 9.30-11.00: Familjecafé (2 vån)
kl 13.00: Torsdagsträffen i S:t Karins kyrks. Grah
kl 15.30-20: Café 18 (2 vån)
kl 19: Mässa i Skarpskyttekapellet. Björkgren.
Sö 23.9 kl 12: Högmässa i Domkyrkan. Björkgren pred, Bäck lit, Forsman,
kl 13.45-16.00: Gemenskaps eftermiddag för Vuxenpoolen. Björkgren, Laaksonen, Hellsten
ti 25.9 kl 15-17: Kockgrupp (åk 4-6)
kl 18: Lovsångskörens övning i Aurelia (1 vån)
kl 19: Lovsång och förbön i Aurelia (1 vån). Ralf Karlsson ”Jesus-Messias”.
ons 26.9 kl 10: Familjecafé Papinholma församlingshem (Kärjäkaliontie)
kl 12: Frukostklubben för Herrar på Svenska Klubben (Aurag.1)
kl 13.00: Café Orchidé i Aurelia (1 vån) Cafe, Laaksonen
kl 13.30: Café 18 (åk 3-6)
kl 17.00: Gudstjänstgruppen 4 samlas

ÅLANDS PROSTERI

HAMMARLAND
23.9 Tacksägelsedag.
Högmässa: kl 12, i Hammarlands kyrka. Märten Andersson, Carl Micael Dan.
50- års konfirmander deltar.
27.9 Prosteridag tema diakoni: Mässa kl 12, Ingemar Johansson, Carl Micael Dan.
Tua Sandell, Pia Kummel-Myrskog medverkar.
Lunch i Catharinagården.
Kl 19 Förtröendevalda, allmänheten välkomna till Catharinagården.
JOMALA
Tors 20.9 kl. 10-16: Pysseidag i Olofsgården med Sonja Winé.
Lör 22.9 kl. 19: Allsångsfton ”Minns du sången” med Kaj-Gustav Sandholm och Moderatökören.
Sön 23.9 kl. 11: Högmässa i skördetid 17 s. e. pingst ”Jesus ger liv” teol.stud. Riitta Eklund Sandström, Roger Syrén, Annika Hedlund, Kaj-Gustav Sandholm och S:t Olofs kyrkokör. Närståendevårdare särskilt välkomna.
Kollekt: Vårdö bönehus.
Mån 24.9 kl. 18.30: Måndagscafé i Olofsgården.
Tis 25.9 kl 15-16: Konfirmandinskrivning i Olofsgården.
Tors 27.9: Prosteridag i Hammarland.

SUND-VÄRDÖ
Sö 23.9: Gudstjänst i Sunds kyrka kl 11.00. Juanita Fagerholm-Urch, Katrin Gwardak

NÄRPES PROSTERI

KORSNÄS
Fre 21/9 19.00: Karasamling i Församlingshemmet, gäst Håkan Enqvist.
Lö 22/9 14.00: Pyssecafé i församlingshemmet
Sö 23/9 11.00: Gudstjänst i Kyrkan, efteråt kyrkkaffe i Församlingshemmet. Vi firar närståendevårdarnas kyrkhelg. Det blir också inskrivning av den nya skriftskolan. Ungdomar födda år 1998 eller tidigare är välkomna med. Det blir också information till föräldrarna.
Ti 25/9 10.00: Mamma-Barngruppen i Församlingshemmet.
On 26/9 13.00: Vänstuga/träff för daglediga i Församlingshemmet.
To 27/9 13.00: Silvergruppen i Församlingshemmet. Gäster: Malin och Rune Lindblom.
To 27/9 19.00: Kyrkokörsövning i Församlingshemmet. Gamla och nya sångare är välkomna med!

LAPPFJÄRD-KRISTINESTAD
www.lappfjard-kristinestadsförsamling.fi
”Pärbandet”: Fre 21.9 kl 19 samling för kvinnor i Krs förs.hem, hemlig gäst, kvällsbit, avslutas med nattvard. Anm. 040-5277611
Internationell kväll: Fre 28.9 kl 19 i Krs kyrka. Tema: förlåtelse, Eklöf, Helander m.fl.
Kristinestad: sö 23.9 kl 12 Gudstjänst Nisula, Nilsson, on 26.9

kl 11.15 Pensionärssamling i förs.hem, kl. 19 Bibelstudium i förs.hem.
Lappfjärd: lö 22.9 kl 18 Kvällsmässa i Dagsmark bönehus, sö 23.9 kl 10 Högmässa Eklöf, Martikainen, kl 18 Bibelsamtal i förs.hem, Eklöf
Sideby: sö 23.9. kl 10 Gudstjänst Nisula, Nilsson. To 27.9 kl. 11.30 Pensionärssamling, obs tiden!

NÄRPES
www.narpesforsamling.fi
Kyrkan: 17 sö e pingst 23.9 kl 10 Gudstjänst. Sö 23.9 kl 18 Förbön och lovsång.
Töjby bykyrka: to 20.9 kl 14 Symöte.
Arken: fr 21.9 kl 12.30 Träffpunkten. Må 24.9 kl 18.30 Samtalskväll ”Ensamhet och gemenskap”.
Norrnäs bönehus: sö 23.9 kl 18 Höstfest, volontärer berättar från Ryssland.
Näpnäs bönehus: to 27.9 kl 18 Årsmöte.
Rangsby bykyrka: to 27.9 kl 19.30 Årsmöte.
Församlingshemmet: to 20.9 kl 19 S:t Maria församlingsskör, nya sångare välkomna!

PÖRTOM
Sö 23.9 kl. 12: Högmässa, Leif Snellman, Gerd Lindén.
Må 24.9 kl. 19: Dagklubbens föräldrakväll i förs.h.
Ti 25.9 kl. 13: KU-syretsen startar i förs.h., Norrgård.
To 27.9 kl. 19: Kyrkokörens lyssnarkväll i förs.h.

ÖVERMARK
Sö 23.9 kl. 10: Gudstjänst, Leif Snellman, Gerd Lindén.
Må 24.9 kl. 13: Syföreningsstart i förs.h., Norrgård.
Ti 25.9 kl. 19: Dagklubbens föräldrasamling i förs.stugan.
To 27.9 kl. 13: Pensionärssamling i förs.h., ”Med Gud i vardagen”, Trygve Erikson, Sandin, Norrgård, Wikstedt.
To 27.9 kl. 19: Kyrkokören startar i förs.h. Välkommen med alla intresserade!

KORSHOLMS PROSTERI

BERGÖ
Fr 21.9 kl 20: Ungdomskväll i församlingshemmet. Mera info på Facebook.
Sö 23.9 kl 14: Gudstjänst, Englund, Richard Mitts.
On 26.9 kl 7.45: Laudes (morgonbön i kyrkan)
On 26.9 kl 13: Träffpunkt i församlingshemmet. Bengt Broo talar om Israels historia och skildrar resan som Församlingsförbundet ordnade till Israel våren 2012. Englund, Kahlos. Servering. Alla är varmt välkomna!
To 27.9 kl 10: Föräldra-barngruppen i församlingshemmet

KORSHOLM
Öppen dagklubb: fre kl 9.30 i Smedsby förs.gård
Gudstjänst: sö kl 10 i kyrkan, Holmberg, Nordqvist-Källström
Högmässa: sö kl 12 i Smedsby

Begravningsbyrå Bussman står till tjänst med fullständig begravningservice. Krigsveteraner -25% på kistor och urnor. Vi står till förfogande i Karis, Ekenäs, Hangö, Ingå, Sjundeå. Kontoret öppet från kl 9-16 lördagar enligt överens kommelse.

**Adress Högbergsgatan 11 Karis.
Dejur 24h alla dagar i veckan
tel 045 2302221**

www.alandstrafiken.ax

Njut av din ålandssemester!

Ålands östra skärgård är väl värd att upptäcka. Dit tar du dig lätt med skärgårdsfärjorna som sammanbinder öarna med ett finmaskigt nät av färjelinjer. Ge dig ut på upptäcksfärd – passagerare utan bil åker gratis!

Ålandstrafiken
VÄGEN TILL SKÄRGÅRDEN

Ålands landskapsregering
Strandgatan 25, 22100 Mariehamn
Tel. +358 18 525 100, fax +358 18 17 815

MARKNAD

ÖNSKAS HYRA

Vi vill hyra en liten lägenhet i centrala Åbo. Vår skötsamma dotter har börjat studera på Åbo Akademi. tel.040 830 7803 / marko@nsftele.com

Två rökfria och skötsamma finlandssvenska flickor söker 2:a eller 3:a i Helsingfors centrum. Vi har inga husdjur och är båda studerande, ena på Hanken och andra på Soc&Kom. Kontakta oss på: Karolina 040-8345938 eller Linda 044-3492540 eller per e-mail: linda.holmstrom@shs.fi

Skötsam åländsk socionomstuderande söker bostad i Helsingfors. Sara Öberg: +358400733627 saramagdalenao@gmail.com

TJÄNSTER

Behöver du hjälp med tömning av lägenheten?
Är du i behov av städhjälp?
Behöver du hjälp med butiks och apoteksärenden?
Finns det något som bör repareras eller åtgärdas i ditt hem?
Vi utför de flesta typer av hjälp i hemmet.
Förmånlig och pålitlig service.
Björklund Staffan Firma
Fö-nummer 1887030-3
Bjarne Björklund
bjorklund.bjarne@gmail.com
Tel. 046-8468767

KUNGÖRELSER

ESPOON SEURAKUNTAYHTYMÄ
ESBO KYRKLIGA SAMFÄLLIGHET

KUNGÖRELSE

Gemensamma kyrkofullmäktige i Esbo kyrkliga samfällighet sammanträder onsdagen den 26 september 2012 kl. 18 i Esbo stads fullmäktigehus, Esbogatan 5.

Ärenden

1. För kännedom
2. Tjänstepaketet 2013
3. Val av förvaltningsdirektör
4. Fastställelse av kyrkoskattens inkomstskattesats för år 2013
5. Det nya kapellet i Dalsvik

Esbo, 12.9.2012

Matti Finskas
ordförande för gemensamma kyrkofullmäktige

LEDIGA TJÄNSTER

Gemensamma kyrkorådet i Borgå kyrkliga samfällighet lediganslår en tjänst som

INFORMATÖR

att sökas senast 15.10.2012 kl. 15.00. Tjänsten lönesätts enligt kravgrupp 602 och lönen utan den årsbundna delen är 3031,87 €/mån.

Informatören är samfällighetsförvaltningens specialist på kommunikation. Informatören sköter samfällighetens image och utnyttjar olika kanaler för att se till att mål- och intressentgrupperna får information och kan stå i växelverkan. Den helhetsmässiga planeringen och utvecklingen av samfällighetens interna och externa kommunikation i enlighet med samfällighetens strategi hör till informatörens uppgifter. Informatören bereder också samfällighetens kommunikationsstrategi, koordinerar webbsidorna och utarbetar pressmeddelanden.

Till behörighetskraven för informatörstjänsten hör högre högskoleexamen, studier i informationslära/kommunikation eller motsvarande samt tillräcklig praktisk erfarenhet i kommunikationsbranschen. Vi förutsätter kännedom om kommunikationslagstiftning, kännedom om kyrkan och samhället samt goda färdigheter i kundbetjäning och samarbete. Borgå kyrkliga samfällighet är tvåspråkig, så goda muntliga och skriftliga färdigheter i att uttrycka sig, förhandla och uppträda på båda språken är en förutsättning för att uppgiften ska kunna skötas framgångsrikt.

Den som blir vald till tjänsten bör vara medlem i en evangelisk-luthersk församling. Av den sökande krävs deltagande i ett eventuellt lämplighetstest. Vid besättandet av tjänsten tillämpas en provotid på 6 månader och den som blir vald bör förete ett godtagbart läkarintyg över sin hälsa före mottagandet av tjänsten.

Ansökningarna med meritförteckningar och arbetsintyg adresseras till gemensamma kyrkorådet i Borgå kyrkliga samfällighet, PB 140, 06101 Borgå. Märk kuvertet "informatör". Tilläggsuppgifter om tjänsten ger förvaltningsdirektör Sari Mankinen, tel. 0400-156 257. Man kan bekanta sig med Borgå kyrkliga samfällighet på webbadressen www.borgaforsamlingar.fi.

NYTT FRÅN DOMKAPITLET

Kyrkoherdetjänsten i Sjundeå svenska församling har inom utsatt ansökningstid inte fått flera sökanden.
C-kantorstjänsten i Närpes församling har inom utsatt ansökningstid inte fått någon sökande.

Annonsera i Kyrkpressen! KP

Kontakta våra annonsförsäljare:
Tom Kytöpuro 041 447 5725, Björn Sten 0400 012 390,
Leif Westerling 050 329 4444, Jonny Åstrand 050 092 4528
Eller via e-post: annons@kyrkpressen.fi
Annonsinfo på www.kyrkpressen.fi

BERÄTTA OM DIN FÖRSAMLING!

Den här sidan finns till för dig. Roliga verksamhetsidéer, festliga jubileum eller en viktig gemenskap. Skriv, fotografera och berätta om vad som händer i DIN församling! Skicka in din artikel till redaktionen@kyrkpressen.fi. Redaktionen väljer och redigerar materialet.

Lärkkulla ett utmärkt val för kurs- och konferensverksamhet

Välj Lärkkulla då du vill arrangera kurs, konferens eller bara behöver inkvartering. Lärkkulla är också lämpligt vid ordnandet av skriftskolor och lägerskolor. Du får god husmanskost, personlig och mångsidig service nära naturen i en fridfull och lugn miljö. Vi har även bastumöjligheter, ett brasrum samt en utegrillplats.

Lärkkulla stiftelsen tar fortsättningsvis emot donationer och testamenten. Kontakta direktör Greger Englund tfn 044 3006 025.

Mera information om våra kurser och vår övriga verksamhet hittar du på www.larkkulla.net

Tfn (019) 2757 200, info@larkkulla.net

Hur samtala i konfliktsituationer? 13.10.2012

Vi undviker besvärliga samtal av rädsla för att de försävar relationer eller leder till konflikt. Vi vill inte vara otrevliga och vi är rädda för att tappa kontrollen, vi saknar modeller för hur föra konfliktsamtal. Kom på kurs och lär dig en modell för att samtala och lyssna konstruktivt samt att komma från lästa positioner till att lösa gemensamma problem.

Anmälan senast 1.10.2012.
Pris 60 € (inkl. lunch, kaffe)

Kurs med fokus på barn och våld i familjen 26-28.9.2012

Kursen tar upp våld i familjer, hur det påverkar barn och vad församlingen tillsammans med andra aktörer i kommunen kan göra.
Anmälan så fort som möjligt till Lärkkulla

BERÖRANDE POPMUSIKAL PÅ
WASA TEATER!

NEXT TO NORMAL

PREMIÄR
22.09.2012

En mor vill inte släppa taget om sin son. En far tänker endast på att ta hand om sin fru. En dotter kämpar för att få uppmärksamhet från sina föräldrar. I musikalen *Next to Normal* får publiken möta vad som rör sig i hjärtat av en helt normal och lycklig familj. Det är starka känslor, svart humor, ärligt och rakt på sak.

REGI: Victoria Brattström

I ROLLERNA: Anna-Maria Hallgarn, Sören Lillkung, Samuel Harjanne, Johan Aspelin, Markus Lytts, Mikaela Tidermark.

URPREMIÄR
20.10.2012

STUDIOSCENEN

Om konstens helande verkan

ORGELBYGGAREN

av Robert Åsbacka i dramatisering av Annina Enckell

REGI: Johan Fagerudd

Orgelbyggaren handlar om döden och kroppens bräcklighet men också om konstens helande verkan.

INKAST MATS BJÖRKLUND

Ondska

DE SENASTE månaderna har nyheterna om dödsstraffningar och familjemord haglat tätt. Även i övrigt innehåller våra nyhetsändringar ofta exempel på ondska som är så total att vi inte förstår hur de människor som utfört handlingarna egentligen tänker.

SJÄLVKLART BEROR många av de här händelserna på mental ohälsa och olyckliga omständigheter. När en människa mår illa och utsätts för stor press kan handlingar som tidigare var otänkbara plötsligt te sig som det enda vettiga alternativet. Men jag undrar om orsakerna ibland finns ännu djupare.

ENLIGT BIBELN är människan en fantastisk skapelse. Vi har alla fått olika gudagåvor att använda, gåvor i form av intelligens, styrka, fantasi, logiskt tänkande och så vidare. Vi har en enorm kapacitet att göra gott, men samtidigt har vi en enorm kapacitet att göra ont. Tvärt kunnande och vår intelligens är ett vasst väggat svärd. Väljer vi att använda dem för det goda kan vi utföra storslagna insatser, väljer vi att använda dem för det onda kan vi göra fasansfulla illdåd.

Anders Behring Breivik visade oss hur mycket ondska en enda människa kan frammana genom målmedvetet, destruktivt arbete. Trots att vi gärna vill tro det motsatta var han ändå inte en ondare eller sämre människa än någon annan av oss. Skillnaden mellan honom och dig och mig är att han lät sin ondska löpa fritt, han valde att använda sin intelligens och sina gåvor för det onda.

BORDE VI i kyrkan i större grad våga ta upp ondskan som en realitet? Vi betonar gärna Gud som en kärleksfull far och människan som en unik, älskad skapelse och det gör vi definitivt rätt i. Men borde vi också våga nämna att det finns en risk att vi använder våra gåvor för det onda? Trots att vi är unika och älskade av Gud innebär det inte automatiskt att vi väljer att göra det rätta, vilket nyhetsrubrikerna mer än väl visar.

BORDE VI i samma anda våga nämna att vi faktiskt tror att det finns en ond makt som aktivt vill förstöra våra liv och få oss att använda våra gåvor fel? Många ryggar tillbaka inför tanken på en ond Djävul, en mörk makt, och tycker att det känns förlegat och gammalmodigt. Men att våga ta upp onskans verklighet behöver inte innebära att vi kastar tillbaka kyrkan till den mörka medeltidens skrämpropaganda, utan att vi vågar ta fram de sanningar som många kristna föres oss funnit riktiga.

Om det faktiskt är sant att vi befinner oss på ett slagfält där striden förs mellan det som är ont och det som är gott är det en dålig lösning att intala oss själva att den ena sidan egentligen inte finns. Att inte våga tala om ondskan och hur lite som egentligen skiljer oss från den gör oss sist och slutligen bara ännu mer utsatta för den.

Mats Björklund är far, make, troende och jordbrukare.

MORGONANDAKT EVANGELIUM

Morgonandakter under all kritik

Jag brukar i normala fall inte ha tillfälle att lyssna på morgonandakterna ("Andrum") i radio Vega, men de senaste veckorna har en omläggning av vardagsrutinerna möjliggjort ett lyssnande. Döm om min stora förvåning och besvikelse när jag fick vänta i nästan tre hela veckor innan någon andaktshållare vågade ta namnet Jesus på sina läppar! Det gick så långt att jag till och med började fundera om det fanns ett uttalande förbud mot att nämna Frälsarens namn i dessa andakter.

Jag väntar ännu på att någon ska våga tala om evigheten. De som har orkat lyssna har fått sig till livs en hel del prat om mänskliga relationer – välformulerat och uppenbart mycket genomarbetat – samt om vad vi människor behöver göra och hur vi ska leva för att förändra vår tillvaro här på jorden.

"Jag väntar ännu på att någon ska våga tala om evigheten."

Vissa gånger har till och med en strävan efter någon form av ett jordiskt paradiskymtat i kulisserna. Men, som sagt, inte så mycket som ett ord om evigheten. Inget om vad vi i Jesus Kristus är frälsta från, och till. Inte ens ett enda litet ord om Guds nåd.

Jag kan tyvärr inte komma till någon annan slutsats än att det som förkunnas i Andrum idag är ett annat evangelium än det som vi som kristen kyrka är satta att sprida. Paulus varnar klart och tyd-

ligt (Gal. 1 och 2 Kor. 11) för att ta emot ett annat/främmande evangelium – för att sedan inte tala om att sprida ett sådant.

Radions morgonandakter, i den form som de nu hålls, är under all kritik. De är på sin höjd en dålig spegling av världen och det som hörs och rörs där, och om det ska vara på detta sätt kan hela programmet lika gärna läggas ner. Men hellre kunde programmet göras om ändå – och göras rätt. För världen behöver evangelium, och radions andakter när många människor. Men då behöver man presentera ett rätt och rent evangelium och inte det främmande evangelium vi idag serveras genom dessa andakter.

KRISTIAN NYMAN
Esse

SVAR TILL KRISTIAN NYMAN

En utmaning att formulera sin tro

Kristian Nyman förhåller sig kritisk till Andrum, ifrågasätter deras innehåll och anser dem sakna ett rätt och rent evangelium. Kritiken rikts mot alla som håller Andrum, det vill säga ett hundratal personer från nio olika kristna kyrkor och samfund, det ekumeniska rådgivande organet Kristliga radioutskottet och andakternas ansvariga redaktör och producent.

"I andakterna skall vi som kristna tala om det som ger oss hopp och framtidstro. Det är vårt uppdrag inom ramen för vårt samarbete med Svenska Yle [...] Målsättningen är att utifrån den kristna tron och traditionen ge lyssnarna en livsbejakande lyssnarna en livsbejakande bärande tanke för dagen."

Så står det i anvisningarna till dem som håller Andrum. Med tanke på det programflöde som omger Andrum uppmanas talarna att frångå den traditionella andaktsformen och ge utrymme för personliga reflektioner, berättelser och betraktelser på ett alldagligt språk. Bön och bibelläsning får gärna ingå, men på ett så rakt och vardagligt sätt som möjligt.

Eftersom Andrum hålls av så pass många talare med rötter i olika kristna trosriktningar och traditioner är det givet att det finns stora variationer i innehållet. För en är dopet det mest centrala, för en annan det personliga avgörandet medan en tredje betonar Guds kärlek och nåd. Det som förenar många talare är att de också vill tala om hur man lever ut sin tro i vardagen.

Att likt Nyman påstå att de senaste veckornas Andrum skulle sakna tal om Jesus och budskapet om vad han gjort för oss stämmer nog inte – en genomlyssning av den senaste månadens Andrum visar att det förekommit såväl hänvisningar till Jesus Kristus som direkta citat ur både Gamla och Nya testamentet. Men självfallet finns det under en månad också talare som kunde vara tydligare och mer Kristuscentrerade i sina formuleringar.

Det är en stor utmaning att formulera sin kristna tro och övertygelse så att den berör radiolyssnarna. Det vet alla som prövat på det någon gång. I det här sammanhanget kan också

påpekas att eftersom Andrum och Aftonandakten är ganska olika till sin stil är det bra för såväl talare som lyssnare att fundera vilken medan andra anser aftonandakten, som ofta är ganska traditionell och innehåller både bön och psalmsång, vara det lämpliga formatet.

Att olika kristna kyrkor och samfund tillsammans bär ansvar för att vi varje dag kan lyssna till svenska andakter i radio är ingen liten eller lätt uppgift. Det är tack vare ett unikt ekumeniskt samarbete som vi får lyssna till en mångfald av kristna vittnesbörd och tankar för dagen. I dagens läge, då den kristna trons plats i det offentliga rummet ständigt är föremål för diskussion, skulle det väl inte gagna någon att lägga ner Andrum – tvärtom ska vi vara tacksamma över att de uppfattas som en given del av det dagliga programutbudet.

LUCAS SNELLMAN
ansvarig producent

STRUKTUR

Punschpatriotiska floskler

Ålands rikaste församling ivrar för en självstyrd åländsk kyrka. Som t.f. kyrkoherde i Ålands fattigaste församling är jag dock tacksam för att Borgå stift håller sin hand över oss. Det är nog inte många här i skärgården som litar på de rika åländska församlingarnas solidaritet. Den dag Ålands rika församlingar visar sina varma känslor för Ålands kyrka i praktisk solidaritet med skärgårdens fattigförsamlingar, blir deras tal om en självstyrd åländsk kyrka trovärdigt. Fram till dess är det inte stort mer än punschpatriotiska floskler.

ANNA LINDÉN

t.f. kyrkoherde i Brändö-Kumlinge församling

RÄTTELSE

Ett fel smög sig in i notisen om radioandakterna i förra numret av Kyrkpressen. Det är bara torsdagens Andrum som är "nästan direkta" det vill säga bandade dagen innan de sänds. Redaktionen beklagar missödet.

Helsingfors svenska avdelning ordnar en kurs i frivillig vänverksamhet i Helsingfors
Alla tisdagar fr.o.m. 16.10 - 6.11 kl. 17:30-20:30 på Salomonsgatan 17 B, 4.vån.
Anmälan:
bibi.sandell@yahoo.se,
tel. 050 373 4874 eller
inge.martonen@welho.com,
tel. 040 5207788
Gör någon glad - bli en Röda-Korsvän!

Konkordiahemmet

bjuder på
eftermiddagskaffe
med Öppet Hus
söndag 23.9 kl. 15-17
Välkommen att
bekanta dig
med vårt hem!
Adress:
Apollogatan 5 B 37
Helsingfors

OPINION INFORMATION

Skicka insändaren till:

Kyrkpressen/opinion
Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors
E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi
Fax: (09) 278 4138.

Insändare måste förses med skribentens namn samt för redaktionens bruk även adress och telefonnummer. Anonyma inlägg accepteras endast i undantagsfall.

Standardlängden för de kortare insändarna är 1 200 tecken. Redaktionen förbehåller sig rätten att förkorta insändarna. Insänd text returneras inte.

Radbytet är en längre insändartext med bildbyline som rymmer 2 000 tecken. Vill du skriva ett Radbyte bör du kontakta redaktionen på förhand.

BLOGG FOTSPÅR

"Det är otroligt skönt att veta att även hela militärområdet är fullt av fotspår, Mästarrens fotspår."

Patrick Tiainen månadsbloggar för KP om bevaringsliv och trosfrågor

GRAVERANDE KRISTLIG?

Kanslichef fick skugga

Sana-lehtis chefredaktör Hannu Nyman kommenterar stormen efter valet av Päivi Nerg (kd) till ny kanslichef på inrikesministeriet, under Päivi Räsäns ledning.
Nyman anser att medi-

erna agerat domstol genom att angripa Nergs kristna värdegrund.

– Två Päivi tvingades med våld in i samma politiska mått, och in i samma trånga väckelsekristna hörna, skriver Nyman.

Han undrar varför just en kristen måste synas extra noga i sömmarna.

Apologetik säljer allt bättre

SLEF-Media satsar på god teologisk litteratur. Bibeln är fortfarande en bästsäljare.

TEXT OCH FOTO:
TOMAS VON MARTENS

Sven-Olof "Svenne" Sundstedt, du arbetar som förlagschef vid SLEF -Media (Svenska Lutherska Evangelieföreningen). Hur blev du det?

– Jag blev tillfrågad. Jag har varit med i Evangelieföreningen sedan barnsben och vuxit upp i rörelsen. Jag har jobbat med allt möjligt och är inte rädd för arbete.

– I närmare elva år var jag ekonomichef för en resebyrå som gjorde skraddarsydda resor till exotiska länder. Jag har hunnit med att vara båt-snickare, arbetat inom hotellbranschen och på ett företag som importerade produkter till frisersalonger.

Hurdana böcker ger ni ut?

– En del av vår verksamhet är att distribuera och återförsälja kristen litteratur från andra utgivare och förläggare. Vi ger också ut egna böcker i mån av möjlighet och när vi hittar något som passar vår utgivningsprofil.

– Vi följer de riktlinjer som finns i Evangelieföreningens stadgar om verksamhetens mål och innehåll. Vi fungerar som en bokhandel och säljer också litet finskspråkig litteratur. Vi vill satsa på god teologisk litteratur och håller oss alltid med ett utbud av Luthers skrifter. Vi

SLEF-MEDIA HAR ett mångsidigt utbud inom en smal nisch, berättar förlagschef Sven-Olof "Svenne" Sundstedt.

har ett brett utbud med allt från andaktslitteratur, facklitteratur, skönlitteratur och böcker för barn.

– Vi satsar mycket på undervisningsmaterial för söndagsskolor och barnarbete. Inom den här nischen är vi starka i Österbotten. Hit hör också olika lärarhandledningar. Evangelieföreningens sångbok Sionsharpan och tidningar

na Sändebudet, Barnavännerna och Missionen Salamu är viktiga produkter.

Vad gör en förlagschef?

– Jag är med och går igenom insända manuskript som vi diskuterar i en grupp innan vi tillsammans beslutar vad som passar in i vår utgivningsprofil.

– Tillsammans med andra funderar jag också över

den litteratur från andra förlag som vi vill sälja vidare.

– Utöver SLEF:s egna evenemang som årsfesten och missionsfesten är förlaget och bokhandeln dessutom med på Kyrktorget och Kyrkhelgerna i norr och söder.

Vilken typ av litteratur säljer ni mest?

– Mest säljer vi biblar och så

säljer vi en hel del andaktslitteratur och presentböcker. Apologetik – böcker som försvarar kristen tro – har blivit allt mer populära.

Är det tufft inom förlagsvärlden?

– Nog är det tufft och kräver mycket arbete, men vi har vår egen nisch och har inga storhetsdrömmar för framtiden. – Upplagorna är små och det är svårt att komma in

på den rikssvenska marknaden, vilket är ett allmänt problem för finlandssvenska förlag.

– Det som vi är tacksamma för är att vi får in mycket tips och synpunkter från våra läsare.

Vad läser du själv just nu?

– Patrick Süskinds debutroman från 1985: Parfymen – berättelsen om en mördare.

kuriren
–tidningen för Dig!

Prenumerera på den allt mer populära finlandssvenska veckotidningen Kuriren. På ett år har läsekretsen ökat med **25%** och är nu uppe i **50.000!**

VI LOTTAR UT TRE PAR HACKMAN KASTRULLER

Prenumerera och delta i utlottningen

Nu har du möjlighet att vinna ett par kastruller av hög klass. Kuriren lottar ut tre par kastruller med glaslock av märket **Hackman Matador**. Kastrullerna är 2,5 och 4 liter och har ett sammanlagt värde på cirka **135 euro**.

JA TACK!

- JAG VILL PRENUMERERA PÅ KURIREN**
- för resten av år 2012 och hela året 2013 för 75 € (inom Norden)
- Tre (3) provnummer för endast 14 euro.
- Ett halvt år för endast 40 euro.

- JAG DELTAR I UTLOTTNINGEN AV TRE PAR HACKMAN MATADOR KASTRULLER**
(värde ca 135 euro/par)

SÄND KURIREN TILL:

NAMN _____

ADRESS _____

TEL/MOB. _____

SÄND RÄKNINGEN TILL:

NAMN _____

ADRESS _____

TEL/MOB. _____

- Nej tack**, jag vill inte prenumerera på Kuriren. Jag deltar endast i utlottningen av Hackman Matador kastrullerna. Jag returnerar beställnings- och utlottningsblanketten försedd med ett 1-klass frimärke till adressen Kuriren, PB 12, 65101 VASA (var snäll och stryk över den färdigtryckta adressen på kupongen och skriv in den nya under).

Erbjudandet gäller till den 30.11.2012

Kan sändas ofrankerat inom Norden. Kuriren betalar portot.

kuriren

PB 12
SVARFÖRSÄNDELSE
KOD 5005430
65103 VASA